

Til
Det juridiske fakultet
UiT Norges arktiske universitet
9037 Tromsø

Deres ref.:

Vår ref.: KRDO/331

Dato: 03.11.2017

SØKNAD OM DRIFTSSTØTTE FOR 2018

1. Innledning

Først vil vi takke så mye for støtten på kr 300 000,- for driftsåret 2017. Jusshjelpa i Nord-Norge er svært takknemlig for støtten vi har mottatt og stadig mottar fra Det juridiske fakultet, både økonomisk og i form av andre bidrag. Vi ser på samarbeidet med fakultetet som viktig og godt.

Vi tillater oss med dette å søke Det juridiske fakultet om støtte også for driftsåret 2018. Beløpet vi søker om er mindre enn i fjor, på grunn av lavere lønnskostnader enn forventet i driftsåret 2017.

Vi bemerker at omsøkt beløp for 2018 er et engangstilfelle. Vi tar forbehold om at søknad om midler for driftsåret 2019 kommer til å være på nivå med tidligere år. Dersom det viser seg at vi får mindre støtte fra Justisdepartementet i 2018, ønsker vi å komme med en tilleggssøknad på et senere tidspunkt. Dette vil vi komme tilbake til i denne søknaden.

Jusshjelpa i Nord-Norge søker med dette om kr 100 000,- i driftsstøtte for 2018.

I 2016 fikk vi oppfordring fra fakultetet om å vurdere vår økonomiske situasjon, ettersom Jusshjelpa har overskuddsmidler på bok. Dette ble nærmere redegjort for i fjorårets søknad om støtte for driftsåret 2017. Jusshjelpa har etter dette etablert styrevedtatte planer for å redusere midlene. Dette vil vi komme tilbake til senere i søknaden.

Først vil vi redegjøre for vår organisasjon og virksomhet, samt vårt samarbeid med Det juridiske fakultet

2. Jusshjelpa i Nord-Norge og Det juridiske fakultet

Jusshjelpa i Nord-Norge er ett av fem studentdrevne rettshjelptiltak i Norge. Hovedformålet er å gi et lavterskeltilbud innen juridisk bistand til mennesker som av økonomiske, sosiale, geografiske eller lignende årsaker ikke kan få hjelp andre steder. Vi prioriterer ressursvake individer og grupper i samfunnet. Siden oppstart i 1988 har vi behandlet over 50 000 saker.

Jusshjelpa er et konkret eksempel på at UiT gir noe direkte tilbake til befolkningen i landsdelen, og vi bidrar på den måten også til en positiv profilering av både UiT og Det juridiske fakultet.

Postadresse:
Jusshjelpa i Nord-Norge
UiT Norges Arktiske Universitet
Breivika senter
9037 TROMSØ

Besøksadresse:
Terminalgata 38
9019 TROMSØ
Org.nr.: 989 974 645

Telefon: (+47) 77 64 45 59

E-post: postmottak@jusshjelpa.uit.no
Internett: jusshjelpa.no

Medarbeiderne ved Jusshjelpa i Nord-Norge er per tiden 24 studenter fra og med 3. avdeling ved Det juridiske fakultet, UiT Norges arktiske universitet. Om lag to tredeler er saksbehandlere i 40 % stilling og en tredel gruppeledere i 20 % stilling. I tillegg utgjør kontormedarbeider og daglig leder administrasjonen. I styret har vi en representant fra Det juridiske fakultet, Ole Martin Loe. Fakultetet har for tiden oppnevnt to fagansvarlige hos oss, Mats Humberset og Henrik Evensen Rode.

Studentene får et unikt og praktisk rettet supplement til studiet gjennom arbeidet ved Jusshjelpa. De erfarer at de kan hjelpe mennesker og gjøre en forskjell, ved å bruke kunnskapen de har tilegnet seg ved studiet. Vi ser at det våkner et engasjement når de ser nytteverdien av utdanningen i et annet lys i den tiden de er hos oss, noe som kan gi studentene et enda større ønske om å fullføre studiene. Det er noe som kommer både studentene, fakultetet og våre klienter til gode.

Vi er glade for at Det juridiske fakultet også har anerkjent Jusshjelpa i Nord-Norge som et supplement til studiet gjennom spesialfaget Rettshjelp. Spesialfaget er nyttig for medarbeiderne. En av forutsetningene for at studentene skal kunne ta emnet, er at de gjennomgår en fagopplæring med et omfang på drøyt 30 orienterings- og undervisningstimer. I løpet av ett år arrangerer Jusshjelpa i Nord-Norge derfor i overkant av 60 timer med fagopplæring for studentene.

Hvert år har Jusshjelpa i Nord-Norge ansvaret for flere praksisstudenter fra Det juridiske fakultet som går fjerde avdeling. Det ser vi på som en vinn-vinn situasjon. Jusshjelpa får beholde sin arbeidskraft i perioden, samtidig som det avlastar fakultetet for organisering og utgifter tilknyttet praksisavvikling. Høsten 2017 er det tretten studenter som gjennomfører sin obligatoriske praksisperiode ved vårt kontor.

Jusshjelpa tar ikke betalt for de tjenestene vi yter til våre klienter. Vi har relativt beskjedne driftskostnader og mye av arbeidet som nedlegges er basert på frivillighet. Likevel er vi avhengige av at vi får økonomisk støtte fra våre samarbeidspartnere. Det er svært viktig med kontinuitet og forutsigbarhet i bevilgningene. Fra fakultet fikk vi i 2015 kr 380 000,- og i 2016 kr 400 000,- i driftsstøtte. I 2017 mottok Jusshjelpa 300 000 i støtte fra fakultetet. Reduksjonen i støtte fra året før var et ledd i å redusere tiltakets egenkapital.

3. Den økonomiske situasjonen ved Jusshjelpa i Nord-Norge i dag

Resultatet av regnskapsåret 2016 var et overskudd på kr 238 036,- som også førte til at våre totale overskuddsmidler endte på kr 1 096 633,-. Jusshjelpa i Nord-Norge vil understreke at vi ser alvoret i at vi har opparbeidet oss økonomiske reserver, noe vi i utgangspunktet har en svært begrenset adgang til å gjøre. Vi er innforstått med at en økning ikke kan fortsette og at det i motsatt fall vil kunne få konsekvenser. Vi jobber aktivt for å redusere overskuddet fremover.

Et bidrag til underforbruket i 2016 som vi har avdekket, er feil i de skjema som Jusshjelpa benytter til å beregne lønnskostnader til studentmedarbeiderne i påfølgende år. Jusshjelpa har mottatt skjemaene fra administrasjonen på UiT for å gjøre beregninger til budsjettet. Skjemaene beregner høyere kostnader knyttet til lønn, enn det som resultatet reelt viser på slutten av regnskapsåret. Vi ser at vi på grunn av dette vil få et underforbruk på vel 350 000,- i lønnsposten for studentmedarbeiderne. Dette er forhold som også får innvirkning på regnskapet for 2017. Dette vil vi komme tilbake til i punkt 6 nedenfor.

Postadresse:
Jusshjelpa i Nord-Norge
UiT Norges Arktiske Universitet
Breivika senter
9037 TROMSØ

Besøksadresse:
Terminalgata 38
9019 TROMSØ

Org.nr.: 989 974 645

Telefon: (+47) 77 64 45 59

E-post: postmottak@jusshjelpa.uit.no
Internett: jusshjelpa.no

Videre har det vært andre forhold som over tid har ført til et underforbruk på Jusshjelpa. Selv om det i fjorårets søknad til Det juridiske fakultet ble redegjort øvrige forhold som har ført til at Jusshjelpa over tid har opparbeidet sin egenkapital, ønsker vi likevel å gjengi dette i korte trekk i årets søknad.

En viktig årsak til at Jusshjelpa har hatt underforbruk er manglende kontinuitet i rollen som daglig leder siden 2014. Siden da har seks studentmedarbeidere vært tilsatt midlertidig i stillingen som daglig leder. Disse har ikke fått nødvendig oversikt over de økonomiske forholdene på Jusshjelpa. På bakgrunn av dette har lønnskostnadene til daglig leder vært lavere sammenlignet med perioder hvor det har vært ansatt daglig leder i fast stilling.

I samme periode har det vært usikkerheter rundt bevilgningene som Jusshjelpa mottar årlig fra Justis- og beredskapsdepartementet. Dette baserer seg for det første på evaluering av tilskuddsordning, som ble utført på oppdrag fra Statens Sivilrettsforvaltning. For det andre har det enkelte år vært reell usikkerhet rundt støttebeløpet fra Justis- og beredskapsdepartementet. Senest i år er det foreslått i Regjeringens statsbudsjett for 2018 å redusere bevilgningene til de frie rettshjelpiltakene. For Jusshjelpas i Nord-Norge sitt vedkommende tilsvarer dette en reduksjon på en tredjedel, fra kr 2 627 000,- til 1 740 000,-.

Dette er forhold som har medført forsiktighet i bruk av penger på Jusshjelpa, for å kunne klare å håndtere et påfølgende driftsår med reduserte bevilgninger. Ettersom Jusshjelpa i Nord-Norge i dag har midler på bok, kan vi drifte ut 2017 som budsjettært, til tross for det foreslåtte kuttet i Regjeringens forslag til statsbudsjett. Dersom Regjeringens forslag blir vedtatt i Stortinget, vil imidlertid et eventuelt kutt få drastiske konsekvenser for budsjettåret 2018.

Oppsummert har forholdene ved Jusshjelpa i Nord-Norge ikke vært ved det normale de siste 3-4 årene. Fremover er det forhåpentligvis mer stabilitet i sikte, slik at vi kan gjenoppta en mer normal og stadig drift. Vi håper og tror at dette vil vise seg også på den økonomiske siden.

4. Planer som tar sikte på å redusere overskuddet

a. Styrets vedtatte plan for å nedjustere oppsparte midler over tid

Våren 2017 vedtok styret på Jusshjelpa en strategiplan for målrettede investeringer, som et styringsdokument for bruk av midler på sikt. Styret er i samråd med daglig leder av den oppfatning av at det er viktig å ha forsvarlig planer for reduksjon av oppsparte midler. Strategiplanene for investeringene er blitt gjort i et femårsperspektiv. De tiltak som er gjennomført, og de som er planlagt å gjennomføres på sikt blir nærmere redegjort for under.

b. Gjennomførte investeringer

Inventar

I løpet av 2016 ble det klart at vi hadde mer midler til disposisjon for innværende driftsår enn først budsjettært. Styret besluttet derfor å bruke midler til å bytte ut slitt inventar, som lenge har vært modent for utskiftning.

Ved utgangen av 2016 fikk Jusshjelpa levert nye, etterlengtede kontorstoler og nytt inventar til våre to møterom i form av stoler og møtebord. Videre vil vi se an behovet og økonomien med hensyn til andre mulige oppgraderinger. Det er eksempelvis fremkommet ønsker fra studentarbeiderne om en ny komfyr, samt nye pulter på kontorene for å bedre det fysiske arbeidsmiljøet. Dette er forespørsler det er ønskelig å innfri etterhvert som det lar seg gjøre. Nye arkivskap kan det med fordel også investeres i på et senere tidspunkt.

Ny telefonløsning

UiT varslet i 2016 om en ny digital telefonløsning for hele universitetet. Dette innebærer at også Jusshjelpa i Nord-Norge må legge om sitt telefonsystem innen utgangen av 2017. Vi må da kjøpe inn nye telefonapparater som er kompatible for den nye løsningen. Telefonene har ankommet våre kontorer, men vi venter i skrivende stund på teknisk bistand fra Seksjon for grunntjenester ved UiT for mulighet til å ta dem i bruk. Dette er kostnader som vil bli fakturert i løpet av 2017.

Forbedret dataløsning for nettbasert saksinntak

Fremtiden er digital og Jusshjelpa i Nord-Norge har gradvis gått over til en utvidet digital plattform. Omkring en tredjedel av klientene registrerer sine henvendelser på våre nettsider. Både i 2015 og i 2016 har det vært perioder på flere uker der nettsiden har vært ute av drift. Høsten 2016 fikk vi i stand et nytt og godt samarbeid med Avdeling for IT (ITA) på UiT. Som følge av dette er det betydelig bedre utsikter for en mer driftssikker løsning av nettsiden.

Per i dag jobber vi sammen med ITA om et nytt nettbasert saksinntak på våre nettsider, som ivaretar kravene til sikker håndtering av sensitive opplysninger. Vår tidligere løsning har i dette henseendet vært utdatert. I utgangspunktet skulle den nye løsningen være på plass i løpet av sommeren. Arbeidet har i midlertid vært utsatt fra ITA sin side, men er nå iverksatt. Sammen med ITA er vi nå i full gang med å få på plass denne løsningen, slik at den er oppe og går i tidsrommet fra vi stenger saksinntaket vårt 8. desember, til semesteroppstart i januar 2018. Ettersom arbeidet kom så sent i gang, og vi ikke får tatt i bruk den nye tjenesten før i 2018, vil arbeidet bli fakturert for først i 2018.

Økt promotering

Jusshjelpa har ikke vært spesielt frempå med å annonsere sin virksomhet ut over det vi har fått til kostnadsfritt. Annonser er generelt kostbare, og i en trang økonomi har det dessverre vært en enkel post å kutte på.

Høsten 2016 ble det opprettet en promoteringsgruppe på Jusshjelpa, som skal sørge for å gjøre tiltaket mer synlig overfor både potensielle klienter og jobbsøkere. I vår og høst 2017 ble det kjøpt inn gensere med Jusshjelpa sin logo på. Målet med investeringen er å gjøre oss med synlige og gi medarbeiderne en enda sterkere identitet og stolthetsfølelse over å representere Jusshjelpa i Nord-Norge. Tanken er at alle får en genser ved ansettelsesforholdets start. Anslagsvis koster en genser med trykk ca. kr 500,-, som vil utgjøre en kostnad på rundt kr 10 000,- årlig og kr 50 000,- i et femårs perspektiv. Tilbakemeldingen fra medarbeiderne så langt har vært overveldende positiv. Det er videre god reklame utad for Jusshjelpa når medarbeiderne er på saksinntaksturer eller bruker genseren på Universitet. Med ønske om å prioritere denne investeringen i årene framover ble gensere derfor lagt inn styrets vedtatte plan.

Postadresse:
Jusshjelpa i Nord-Norge
UiT Norges Arktiske Universitet
Breivika senter
9037 TROMSØ

Besøksadresse:
Terminalgata 38
9019 TROMSØ

Org.nr.: 989 974 645

Telefon: (+47) 77 64 45 59

E-post: postmottak@jusshjelpa.uit.no
Internett: jusshjelpa.no

I tillegg har vi investert i nye roll-ups da de gamle var utdatert. Videre jobbes det med trykking av brosjyrer, som i flere år har vært nedprioritert på grunn av den økonomiske situasjonen til Jusshjelpa. Det sees også på mulighetene for annet promoteringsmateriell.

Saksbehandlerlønner

Lønnen fastsettes til enhver tid av generalforsamlingen. Ved Jusshjelpa i Nord-Norge sin generalforsamling i mai 2017, ble den ordinære saksbehandlerlønnen økt med 2,5 %, fra 107,80,- per time, til 110,50. Dette var i tråd med styrets anbefaling. Lønnsøkningen ble av styret sett på som forsvarlig og hensiktsmessig, ettersom en lønnsøkning gir saksbehandlerne en viktig anerkjennelse av den arbeidsinnsatsen som nedlegges av medarbeiderne, som i betydelig grad også jobber mye frivillig ut over de 15 betalte timene i uka.

Videre lå det nå godt til rette for en etterlengtet lønnsøkning. Saksbehandlerlønner har stått uten utvikling i en årrekke. Lønnsøkning av den ordinære saksbehandlerlønnen har flere ganger vært drøftet. Både på grunn av at Jusshjelpa har tradisjon for å holde kostnadene nede og den usikre situasjonen de siste årene, har lønnsøkning blitt utsatt en rekke ganger. I 2015 ble imidlertid timelønnen for ansatte i sommerdrifta økt fra kr 120,- til kr 130,- per time.

Det bemerkes likevel at Jusshjelpa i Nord-Norge er klar over viktigheten av å vise forsiktighet med lønnsøkninger til studentmedarbeiderne. Ettersom lønnsutgiftene er den største utgiftsposten Jusshjelpa har, gjør prosentvise økninger store utslag på regnskapet. Dette forplikter kostnader på lang sikt, og slike beslutninger er derfor nødt til å være veloverveid. Kostnadene ved lønnsøkning på 2,5 % som nå er gjennomført, er stipulert til å være på om lag 40 000 kroner årlig. Dette utgjør 200 000 kroner i et femårsperspektiv.

Parallelt med den ekstra utgiften lønnsøkningen medfører, er det også viktig for oss at Jusshjelpa sitt gode omdømme ikke blir skadelidende i en prosess hvor lønnsøkning er aktuelt. Det er derfor svært viktig at justering av lønn gjøres etter grundig prosess i forkant av en slik justering.

c. Langsiktige planer

Som tidligere nevnt, ønsker Jusshjelpa i Nord-Norge å ha forsvarlige planer for fremtidige investeringer. Derfor vil vi bruke penger på nødvendige eller hensiktsmessige investeringer som tidligere har vært nedprioritert, og/eller benytte midlene på en sånn måte at det kommer våre målgrupper til gode.

Muligheten for å ansette i prosjektstillinger / ansette flere saksbehandlere

Da styret i oktober 2016 drøftet hensiktsmessig bruk av overskuddet i regnskapet, kom det forslag om opprettelse av prosjektstillinger og/eller ansettelse i flere saksbehandlerstillinger. Dette er noe som kan komme våre målgrupper til gode ettersom vi da kan yte mer utstrakt rettshjelp av enda bedre kvalitet. Særlig anses det å ansette flere saksbehandlere som et tiltak som vil bedre kapasiteten for saksbehandling på Jusshjelpa i Nord-Norge

Per i dag tiltreder 9 saksbehandlere hver august, og 6 hver januar. Avhengig av støtten vi mottar for 2018 fra vår største bidragsyter, Justisdepartementet, vil det i løpet av 2018 bli vurdert om vi har dekning til å ansette 9 saksbehandlere også i januar måned, fra og med 2019.

Postadresse:
Jusshjelpa i Nord-Norge
UiT Norges Arktiske Universitet
Breivika senter
9037 TROMSØ

Besøksadresse:
Terminalgata 38
9019 TROMSØ

Org.nr.: 989 974 645

Telefon: (+47) 77 64 45 59

E-post: postmottak@jushhjelpa.uit.no
Internett: jushhjelpa.no

Kompetansebygging

Som på enhver arbeidsplass er det til tider nødvendig og viktig at de ansatte får anledning til å oppdatere sin kunnskap. En del av de rettsområdene vi jobber med på Jusshjelpa er i stadig endring, og det er særdeles nyttig å kunne samarbeide med offentlige etater og andre aktører for å sikre at vi hele tiden har den kompetansen som trengs innenfor våre saksområder.

Eksempelvis er utlendingsretten et svært dynamisk rettsområde. Her kommer det ukentlig nye rundskriv og høringer, og saksbehandlerne har derfor hatt god nytte av eksempelvis å reise på nettverksmøte som UDI arrangerer. Kompetanseheving ser vi på som veldig viktig og også noe vi ønsker å sette mer fokus på i fremtiden.

30-årsjubileum

I 2018 har Jusshjelpa 30-årsjubileum. I den forbindelse vil vi gjerne kunne bruke midler både på mer faglig blest rundt tiltaket vårt, gjennom økt annonsering, fagseminarer og lignende. I tillegg ønsker vi å ha noe til disposisjon for en verdig feiring av severdigheten. Eksempelvis kostet 25-årsjubileumet ca. 30 000,- i egeninnsats fra Jusshjelpa, etter at sponsorer og samarbeidspartnere hadde dekket sitt. Det bemerkes at det er innledet samtaler med Det juridiske fakultet i Tromsø om å samkjøre vårt arrangement med fakultetets alumnikonferanse i oktober 2018.

Det foreslås for Jusshjelpas generalforsamling å sette av 50 000 kroner til feiringen av jubileet.

Oppsummering av langsiktige planer

Generelt kan det tyde på at Jusshjelpa i Nord-Norge har et større økonomisk spillerom enn vi tradisjonelt har hatt. Dette er forutsatt at departementet opprettholder det årlige støttebeløpet.

Ved en gjennomgang av gjennomførte investeringer og langsiktige ideer og planer vil vi kunne benytte nærmere 600 000 kroner av overskuddet på en hensiktsmessig måte over en femårs periode. Da er ikke ansettelse i prosjektstillinger eller nye saksbehandlerstillinger regnet med, ettersom det er vanskelig å anslå kostnadene for dette.

For øvrig innstiller styret ved Jusshjelpa i Nord-Norge på å budsjettere med et merforbruk i 2018, for tredje året på rad, av hensyn til å bygge ned overskuddet. Se foreløpig budsjett for 2018 vedlagt.

5. Behov for økonomisk trygghet og forutsigbarhet fremover

Jusshjelpa står overfor usikkerhetsmomenter fremover, som fører til at en viss økonomisk sikkerhet kan ha en hensikt. Vi er likevel klar over at vi ikke kan ha ubegrenset med reserver på bok.

Det er som tidligere nevnt i skrivende stund stor usikkerhet rundt bevilgningen fra Justisdepartementet ettersom Regjeringen i forslag til statsbudsjett har foreslått redusert tilskudd til spesielle rettshjelpiltak med 15 millioner kroner. Dersom kuttet skulle bli en realitet må vi se på hvor mye av den driften vi har per i dag det er mulig å opprettholde i fremtiden. Det er ingen tvil om at driften på Jusshjelpa vil bli betydelig redusert dersom Stortinget vedtar budsjettet slik det er foreslått. Det er derfor planlagt et parallelt budsjett hvor det tas høyde for en sterkt begrenset drift.

Postadresse:
Jusshjelpa i Nord-Norge
UiT Norges Arktiske Universitet
Breivika senter
9037 TROMSØ

Besøksadresse:
Terminalgata 38
9019 TROMSØ

Org.nr.: 989 974 645

Telefon: (+47) 77 64 45 59

E-post: postmottak@jusshjelpa.uit.no
Internett: jusshjelpa.no

Styret og Generalforsamlingen vil ta stilling til dette umiddelbart på nyåret skulle kuttet i støtten vedtas.

Gjengs for alle enheter på UiT om dagen, følger også Jusshjelpa i Nord-Norge spent med på prosessene som er igangsatt som følge av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Vi opplever en usikkerhet rundt hvordan Adm2020 og omorganiseringer ved UiT vil påvirke vår organisasjon og drift.

Som følge av usikkerhet på flere områder, er behovet for en viss økonomisk buffer nødvendig i tiden fremover. Styret har antatt at det er forsvarlig å ha om lag 600 000 kroner som sikkerhet for et rettshjelp tiltak som Jusshjelpa. Dette beløpet vil være tilstrekkelig til å avvikle drift, og ivareta de forpliktelser som Jusshjelpa i Nord-Norge har pådratt seg.

6. Begrunnelse for støttebeløpet

Frem til 2017 har Jusshjelpa i Nord-Norge mottatt et årlig økende støttebeløp fra Det juridiske fakultet. Uten å ta dette for gitt for de kommende år, har vi nå mulighet for å avstå fra noe, som kanskje kan komme andre enheter og prosjekter til gode det kommende året. Når vi nå nærmer oss slutten på inneværende regnskapsår, ser vi at vi vil få en del lavere lønnsutgifter også for driftsåret 2017.

Vi ser at vi både kan og bør redusere beløpet vi søker om i støtte fra fakultetet for 2018. Ved å søke om et noe mindre beløp, håper vi å redusere risikoen for at overskuddet øker ytterligere. Det er vi bevisst på ellers i driften.

Det er som nevnt en usikker tid, og vi vil derfor ikke avstå helt fra å søke. Vi vil heller ikke frasi oss muligheten til å søke om mer støtte på et senere tidspunkt, dersom noe uforutsett skulle skje. I senere år vil vi kunne be om høyere støttebeløp igjen, etter behov. For 2018 ser ikke behovet ut til å være like stort, og vi kan til alles fordel moderere søknadsbeløpet.

Jusshjelpa i Nord-Norge søker på denne bakgrunn til Det juridiske fakultet om støtte for driftsåret 2018 pålydende kr 100 000,-.

Dersom dere skulle ha behov for avklaringer eller ønske ytterligere opplysninger, kan daglig leder kontaktes på telefon 776 20770 eller e-post dagligleder@jusshjelpa.uit.no.

Årsrapport for 2016 samt foreløpig budsjett for 2018 er vedlagt.

Med vennlig hilsen

Kim-Runar Dalberg Olsen
daglig leder
Jusshjelpa i Nord-Norge

Vedlegg:

Postadresse:
Jusshjelpa i Nord-Norge
UiT Norges Arktiske Universitet
Breivika senter
9037 TROMSØ

Besøksadresse:
Terminalgata 38
9019 TROMSØ

Org.nr.: 989 974 645

Telefon: (+47) 77 64 45 59

E-post: postmottak@jusshjelpa.uit.no
Internett: jusshjelpa.no

- 1) Årsrapport 2016
- 2) Foreløpig budsjett 2018

Postadresse:
Jusshjelpa i Nord-Norge
UiT Norges Arktiske Universitet
Breivika senter
9037 TROMSØ

Besøksadresse:
Terminalgata 38
9019 TROMSØ

Org.nr.: 989 974 645

Telefon: (+47) 77 64 45 59

E-post: postmottak@jusshjelpa.uit.no
Internett: jusshjelpa.no

Årsrapport 2016

Innhold

1. Forord	5
2. Innledende om Jusshjelpa i Nord-Norge	6
2.1 Historisk bakgrunn.....	6
2.2 Formål.....	6
3. Organisasjon.....	8
3.1 Jusshjelpas organer og medarbeidere.....	8
<i>Generalforsamling</i>	<i>8</i>
<i>Styret</i>	<i>8</i>
<i>Faggruppene.....</i>	<i>9</i>
<i>Faglig ansvarlig.....</i>	<i>9</i>
<i>Administrasjon.....</i>	<i>9</i>
<i>Administrative komiteer</i>	<i>10</i>
<i>Ad hoc-grupper</i>	<i>10</i>
<i>Medarbeiderne</i>	<i>10</i>
3.2 Arbeidsformene ved Jusshjelpa i Nord-Norge.....	10
<i>Saksbehandling.....</i>	<i>11</i>
<i>Rettsinformasjon</i>	<i>12</i>
<i>Forskningsarbeid</i>	<i>13</i>
<i>Rettspolitisk arbeid og annet prosjektbasert arbeid</i>	<i>13</i>
3.3 Kompetanse.....	13
<i>Innledende bemerkninger.....</i>	<i>13</i>
<i>Grunnopplæring.....</i>	<i>14</i>
<i>Fagopplæring.....</i>	<i>14</i>
<i>Fellesseminaret.....</i>	<i>14</i>
<i>KROM-seminaret</i>	<i>14</i>
<i>UDI nettverk for rettshjelpsorganisasjoner</i>	<i>15</i>
<i>Øvrige kurs og seminarer.....</i>	<i>15</i>
4. Faglig resultat for 2016	16
4.1 Innledning.....	16
4.2 Samlet oversikt over sakstilfanget.....	16
4.3 Hvem søker hjelp fra Jusshjelpa i Nord-Norge?	17
<i>Fylkesoversikt</i>	<i>17</i>
<i>Kommuneoversikt.....</i>	<i>18</i>
<i>Kjønn, alder og sivilstand.....</i>	<i>19</i>
<i>Statsborgerskap.....</i>	<i>20</i>

<i>Yrke, utdanning, inntekt og gjeld</i>	<i>20</i>
<i>Klientenes befatning med andre rettshjelpere</i>	<i>21</i>
<i>Hvordan klientene tok kontakt</i>	<i>22</i>
4.4 Rettsområder.....	23
<i>Hovedoversikt</i>	<i>23</i>
<i>Husleierett</i>	<i>24</i>
<i>Arverett.....</i>	<i>24</i>
<i>Arbeidsrett.....</i>	<i>25</i>
<i>Ekteskapsrett</i>	<i>26</i>
<i>Gjeldsrett</i>	<i>27</i>
<i>Barn og foreldre.....</i>	<i>28</i>
<i>Samboerforhold (ugift samliv).....</i>	<i>28</i>
<i>Utlendingsrett.....</i>	<i>29</i>
<i>Trygd og pensjon</i>	<i>30</i>
<i>Fengselsrett</i>	<i>31</i>
<i>Sosial- og helserett</i>	<i>32</i>
<i>Forvaltningsrett</i>	<i>33</i>
<i>Annet</i>	<i>33</i>
<i>Ikke prioriterte rettsområder ved Jusshjelpa i Nord-Norge</i>	<i>34</i>
4.5 Oppsøkende virksomhet	36
<i>Oversikt over eksterne saksinntaksturer i Nord-Norge</i>	<i>37</i>
5. Prosjektarbeid, forskning og utdanning i 2016.....	38
5.1 Gruppelederprosjekter	38
5.2 Rettsinformasjon	38
<i>Studentrettshjelpstiltakenes felles nettside www.gratisrettshjelp.no</i>	<i>39</i>
<i>Foredrag for innvandrere i samarbeid med Tromsprodukt</i>	<i>39</i>
<i>Økonomikurs i samarbeid med Kriminalomsorgen</i>	<i>40</i>
<i>Artikkel om demens</i>	<i>41</i>
5.3 Rettspolitikk.....	41
<i>Engasjement for en bedre rettshjelpsordning</i>	<i>41</i>
<i>Tromsø Arctic Pride</i>	<i>42</i>
5.4 Forskning	42
5.5 Utdanning	42
<i>Relevant arbeidserfaring</i>	<i>42</i>
<i>Spesialfaget Rettshjelp I</i>	<i>42</i>
5.6 Annet	43

6. Drift og økonomi.....	44
6.1 Innledning.....	44
6.2 Drift.....	44
<i>Driftsrute.....</i>	<i>44</i>
<i>Administrative komiteer</i>	<i>45</i>
6.3 Økonomi	46
<i>Regnskap 2016</i>	<i>47</i>
<i>Merknader til postene</i>	<i>48</i>
<i>Oppsummerende om regnskapet fra 2016.....</i>	<i>50</i>
<i>Overordnet om den økonomiske situasjonen ved årsskiftet 2016/2017.....</i>	<i>50</i>
<i>Planer for målrettede investeringer</i>	<i>51</i>
6.4 Arbeidstimer ved Jusshjelpa i Nord-Norge i 2016.....	53
<i>Merknader til timetallet</i>	<i>53</i>
<i>Historisk oversikt siden 2010</i>	<i>54</i>
7. Medarbeidere ved Jusshjelpa i Nord-Norge i 2016.....	55
7.1 Faglig ansvarlig	55
7.2 Daglig leder.....	55
7.3 Kontormedarbeider	55
7.4 Studentmedarbeidere	55

1. Forord

Jusshjelpa i Nord-Norge er stolte av rettshjelpstilbudet vi gir, primært i Nord-Norge, men også i landet for øvrig. Sommeren 2016 passerte vi 50 000 henvendelser siden oppstart i 1988. Dette er mye takket være alle våre bidragsytere og støttespillere. Gleden er på vår side idet vi takker for all støtte vi har fått i løpet av 2016. Bidragene er av både økonomisk, faglig, teknisk og administrativ art. Vi håper at vi innfrir forventningene som stilles til oss på bakgrunn av den støtten vi mottar.

Jusshjelpa i Nord-Norge skal være her for de som har størst behov for oss. Sammen med andre spesielle rettshjelpstiltak ble vi høsten 2015 evaluert av Justis- og beredskapsdepartementet. Rapporten viste at måloppnåelsen gjennomgående er bra og slo fast at vi utfører et viktig samfunnsoppdrag. Det var imidlertid også rom for å nå målgruppen på en enda bedre måte. I 2016 har vi derfor hatt et ekstra fokus på det. Tiltakene som er iverksatt med hensikt om en enda bedre måloppnåelse, fremkommer flere steder i årsrapporten her.

Vi har i løpet av året iverksatt og utviklet flere samarbeidsplattformer, for å nå ut til våre målgrupper med relevant rettsinformasjon. Blant annet har vi sammen med Kriminalomsorgen satt i gang med et økonomikurs for nåværende og tidligere innsatte. Vi har også fått muligheten til å holde foredrag om litt av hvert innen norsk rett for nye Tromsø-borgere, i et integreringsprogram som Tromsprodukt står for i samarbeid med Voksenopplæringa i Tromsø kommune.

Jusshjelpa i Nord-Norge jobber hele tiden for å være synlig og tilgjengelig. Vi er fornøyde med å ha fått på plass ei promoteringsgruppe, som jobber med alt fra synlighet i sosiale medier til generell omdømmebygging. Dette arbeidet er viktig, og vi ser allerede effekten av det.

Vi arrangerte studentrettshjelpstiltakenes fellesseminar i 2016, og kan se tilbake på et vellykket arrangement, med temaet «Kvinner i fengsel». Takk til våre kollegaer i de fire andre tiltakene, Jusshjelpa i Midt-Norge, Jussbuss, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK), og Jussformidlingen, for nok ett år med godt samarbeid. Vi opplever at vi kan hjelpe enda flere når vi drar i samme retning.

Jusshjelpa i Nord-Norge har i en lang periode vært uten fast daglig leder. På tross av dette har vi klart oss bra, takket være dyktige vikarer som har trådt til og gjort en solid innsats. Fra 1. mars 2016 var ny daglig leder på plass i fast stilling, og vi ser nå fremover mot mer stabile forhold på driftssiden.

Rapporten her skal gi en overordnet innblikk i Jusshjelpa i Nord-Norges virksomhet i 2016. Den er ment både for internt og eksternt bruk. Rapporten benyttes i søknader om støtte og distribueres ellers til enkeltpersoner, organisasjoner, offentlige organer og andre som har interesse av å lese om tiltaket. Vi ønsker velkommen til å ta kontakt med oss direkte for å få vite mer om Jusshjelpa i Nord-Norge, da denne rapporten umulig kan gi en fullstendig gjengivelse av virksomheten.

Mye av hensikten med rapporten er å vise resultatet fra i år. Statistiske fremstillinger viser hvilke type saker vi jobber mest med, og hvem klientgruppen vår er. Rapporten bygges i hovedsak opp på samme måte hvert år, for å enkelt kunne leses i sammenheng med rapporter fra tidligere år. Det er tatt inn data fra tidligere årsrapporter der det er naturlig, for å synliggjøre utviklingen fra år til år.

De må også nevnes, våre dyktige medarbeidere. Deres formidable innsats, som i stor grad er basert på frivillig og ulønnet arbeid, gjør virksomheten til Jusshjelpa i Nord-Norge både mulig og helt spesiell.

Tromsø, februar 2017

Eirin Wilhelmsen
daglig leder

2. Innledende om Jusshjelpa i Nord-Norge

2.1 Historisk bakgrunn

Jusshjelpa i Nord-Norge ble stiftet høsten 1986, på et seminar i Skibotn. Seminaret kom til på initiativ fra tjue jusstudenter ved Universitetet i Tromsø. Daværende daglig leder og faglig ansvarlig for Jussbuss i Oslo var begge tilstede til støtte og inspirasjon. Etter en prosjekteringsfase på halvannet år startet drifta i januar 1988.

I 2016 kan Jusshjelpa i Nord-Norge se tilbake på 28 års drift, og i sommer passerte vi 50 000 henvendelser siden oppstart. I løpet av år med rettshjelpsvirksomhet har vi blitt en veletablert organisasjon og en betydelig del av rettshjelpstilbudet i landsdelen.

2.2 Formål

Jusshjelpa i Nord-Norges overordnede formål fremkommer av vedtektenes § 1 som lyder:

«Målsetningen til Jusshjelpa i Nord-Norge er å bedre rettshjelpstilbudet i Nord-Norge.

Jusshjelpa skal ha en sosial profil og gi gratis rettshjelp til dem som har størst behov for det.

Foreningens virksomhet fordeles mellom saksbehandling, forskning, utdanning og prosjektbasert arbeid som har til hensikt å bedre rettssikkerheten for våre målgrupper.»

Vi etterlever vårt formål først og fremst igjennom saksbehandling, hvor vi prioriterer å gi bistand til klienter som har et velferdsmessig behov, spesielt i saker hvor klienten ikke har mulighet til å få hjelp andre steder. Det kan eksempelvis være på grunn av klientens økonomiske situasjon, eller fordi den juridiske problemstillingen faller utenfor den offentlige rettshjelpsordningen.

Vi vektlegger at det ut ifra et velferdsmessig perspektiv er viktig for klienten å få bistand i saken. Eksempler på saker som ofte er velferdsmessig viktige er de som angår arbeid, bolig, familie, vilkår for soning, gjeldsproblematikk, sosiale ytelser og trygdeytelser. Jusshjelpas prioriterte rettsområder gjenspeiler blant annet disse områdene.

På generalforsamlingen i desember 2016 endret Jusshjelpa i Nord-Norge avsnittet i formålsparagrafen som regulerer hvordan vi skal jobbe.

Tidligere lød § 1 tredje avsnitt slik:

«Foreningens virksomhet fordeles mellom saksbehandling, rettspolitik, forskning og utdanning.»

Endringen gikk altså ut på å bytte ut ordet «rettspolitik» med «prosjektbasert arbeid som har til hensikt å bedre rettssikkerheten for våre målgrupper.»

Bakgrunnen for vedtektsendringen var å løfte frem og anerkjenne en stor del av det arbeidet vi gjør, som hverken er saksbehandling eller direkte rettspolitisk arbeid. Det er i hovedsak ulike varianter av rettsinformativt arbeid, men også andre typer prosjektarbeid. Vi skal fortsatt kunne jobbe rettspolitisk, men annet prosjektbasert arbeid med like stor nytteverdi for klientene er nå sidestilt.

Felles for rettspolitisk arbeid og annet prosjektbasert arbeid er at vi ønsker å bedre rettsstillingen for våre målgrupper under ett og på et mer generelt plan, i tråd med Jusshjelpas overordnede formål.

Utover de prioriterte gruppene og saksområdene, vil vi alltid forsøke å gi råd til de som tar kontakt med oss. Forutsetningen er at vi har kapasitet og nødvendig kompetanse. I saker som faller utenfor våre kjerneområder blir hjelpen imidlertid ofte begrenset til svar på enkle spørsmål eller henvisninger til andre instanser som kan bidra i den aktuelle saken. Dette medfører ikke mye arbeid for oss, men kan ofte være av stor verdi for den som tar kontakt.

Jusshjelpa har også en funksjon som utdanningsinstitusjon. Gjennom arbeidet ved tiltaket får studentmedarbeiderne et unikt perspektiv på praktisk juridisk arbeid. Klientenes behov står i fokus. Inntjening og bedriftsøkonomiske hensyn er derfor noe studentene slipper å tenke på. Arbeidet ved Jusshjelpa i Nord-Norge gir studentene verdifulle erfaringer, som de tar med seg videre som fremtidens jurister.

3. Organisasjon

Jusshjelpas organisasjonsstruktur bygger grovt skissert på et system med generalforsamling, styre, daglig leder og tre faggrupper. Medarbeiderne har stor innflytelse på driften av Jusshjelpa, ettersom samtlige medarbeidere har stemmerett på generalforsamlingen og medarbeiderrepresentantene utgjør flertallet i styret.

Faggruppene står for kjernevirksomheten ved Jusshjelpa i Nord-Norge. Det faglige ansvaret ivaretas av de som er utnevnt som faglig ansvarlige fra Det juridiske fakultet. Daglig leder og kontormedarbeider utgjør administrasjonen, i tillegg til at medarbeiderne bidrar gjennom arbeid i administrative komiteer og ad hoc-grupper der det er ønskelig og nødvendig.

3.1 Jusshjelpas organer og medarbeidere

Generalforsamling

Generalforsamlingen er Jusshjelpas øverste organ og har organisasjonens endelige beslutningsmyndighet. Den legger hovedføringer for driften av Jusshjelpa. Det avholdes generalforsamling to ganger årlig, mot slutten av hvert semester. Alle ansatte samt styremedlemmene har stemmerett og alle stemmeberettigede har møteplikt på generalforsamlingen.

Det til enhver tid sittende styret velges av generalforsamlingen og gis fullmakt som øverste administrative ledelse frem til neste generalforsamling.

Styret

Styret er den øverste administrative ledelsen av Jusshjelpa mellom generalforsamlingene. Styrets oppgave er å planlegge og styre arbeidet ved Jusshjelpa, primært på et strategisk og overordnet plan, men der det er nødvendig også i konkrete saker.

Styret har fem medlemmer, bestående av tre medarbeidere fra Jusshjelpa i Nord-Norge, én representant fra Det juridiske fakultet ved UiT Norges arktiske universitet og én ekstern representant. Det velges én vararepresentant for fakultetsrepresentanten og én for de øvrige styremedlemmene. Styret konstituerer seg selv.

Styremøter avholdes ved behov, normalt én gang per måned i ordinær driftsperiode.

Styret har instruksjonsrett overfor daglig leder. Daglig leder har møteplikt og talerett, men ikke stemmerett, på styremøtene.

Vararepresentantene har møterett og talerett, men ikke stemmerett med mindre de møter i en av de faste representantenes sted. Alle medarbeiderne ved Jusshjelpa har forslagsrett for styret.

Styret våren 2016

Lise Helen Larsen, styreleder

Renaz Horori, nestleder

Susann Jensen Bækken, styremedlem

Mathilde Morel Daasvatn, varamedlem

Advokatfullmektig Stefan Amlie, styremedlem (ekstern representant)

Rådgiver Ole Martin Loe, styremedlem (representant fra Det juridiske fakultet)

Styret høsten 2016

Susann Jensen Bækken, styreleder

Vanja Marie Sigvartsen, nestleder

Aleksander Olén Knugh, styremedlem

Ragnar Helmersen Aas, varamedlem

Advokat Stefan Amlie, styremedlem (ekstern representant)

Rådgiver Ole Martin Loe, styremedlem (representant fra Det juridiske fakultet)

Faggruppene

Medarbeiderne ved Jusshjelpa i Nord-Norge er fordelt i tre spesialiserte faggrupper, som følger:

Gruppe 1: Fengselsrett, sosialrett, husleierett og gjeldsrett

Gruppe 2: Trygderett, arbeidsrett og barnerett

Gruppe 3: Ekteskapsrett, ugift samliv, arverett og utlendingsrett

Alle gruppene arbeider i tillegg med ulike saker innen pengekrav.

Hver faggruppe består til enhver tid av sju til åtte medarbeidere med forskjellig fartstid ved kontoret. Den enkelte saksbehandler har ansvaret for utredningen av sine saker, men faggruppene har et kollektivt ansvar for at den jobben som gjøres i hver enkelt sak er faglig forsvarlig. Gruppene møtes minst en gang i uken, der gruppa i fellesskap følger opp sakene og tar avgjørelser.

Kontinuiteten blant medarbeiderne og samarbeidet dem imellom sikrer høy kompetanse på de rettsområdene vi prioriterer å arbeide med. Erfaringsgrunnlaget medarbeiderne har opparbeidet seg videreføres effektivt til nye medarbeidere. På den måten har vi en sikker drift på tross av at de mest erfarne kun har bortimot halvannet år i stillingen.

Faglig ansvarlig

Forankring og faglig tilknytning til Det juridiske fakultet ved UiT Norges arktiske universitet er et vilkår for at vi skal få drive med rettshjelpsvirksomhet. Den faglige tilknytningen blir i det daglige ivaretatt ved at to vitenskapelig ansatte ved fakultetet har et særskilt ansvar for virksomheten ved Jusshjelpa i Nord-Norge. Den ene har faglig ansvar for to faggrupper og den andre har faglig ansvar for én faggruppe. De faglig ansvarlige deltar rutinemessig på enkelte gruppemøter og bistår ellers med veiledning i enkeltsaker der dette er naturlig og nødvendig.

Administrasjon

Den administrative drifta forestås av daglig leder, assistert av kontormedarbeider. Daglig leders arbeidsområde er strategisk og økonomisk planlegging, administrasjon og koordinering av drift og aktiviteter ved tiltaket. Daglig leder har i tillegg personalansvar for samtlige ansatte, og representerer Jusshjelpa utad der det er naturlig. Daglig leder skal sørge for at styrets vedtak følges opp, og har ansvar for å holde styret løpende orientert om sitt arbeid.

Kontormedarbeider bistår daglig leder med administrative gjøremål. Herunder forefallende kontorarbeid, saksinntak og betjening av sentralbordet. Kontormedarbeideren er uunnværlig for å kunne opprettholde et akseptabelt servicenivå både overfor klienter og medarbeiderne.

Administrative komiteer

Hvert semester blir det nedsatt administrative komiteer bestående av studentmedarbeiderne. Normalt består en komité av tre medlemmer, hvor hver av faggruppene er representert. Komiteene bistår daglig leder og sikrer at medarbeiderne får innflytelse også i den daglige drifta av tiltaket.

Mer om administrative komiteer i 2016 finnes under punkt 6.2 i rapporten.

Ad hoc-grupper

Utover de faste organene som er nevnt, opprettes det ved behov forskjellige ad hoc-grupper med oppgaver av faglig eller administrativ art.

I 2016 har en slik gruppe utmerket seg spesielt, og det var de som jobbet med å arrangere Fellesseminaret 2016. Andre eksempler fra tidligere år kan være arbeidsgrupper i forbindelse med revisjoner av vedtektene, faglige prosjektgrupper og lignende.

Medarbeiderne

Medarbeiderne er i hovedsak viderekommende jusstudenter som minimum kvalifiserer for tredje avdeling ved Det juridiske fakultet, UiT Norges arktiske universitet. Unntakene er daglig leder og kontormedarbeider. Daglig leder har master i rettsvitenskap og er utdannet jurist ved Det juridiske fakultet, UiT Norges arktiske universitet. Kontormedarbeideren har lang erfaring som advokatsekretær. Både daglig leder og kontormedarbeider er fast ansatt i 100 % stilling.

Nye medarbeidere ansettes hvert semester, samtidig som noen avslutter sine engasjement. Ansettelsene gjøres på bakgrunn av dokumenterte søknader og intervjuer. Personlig egnethet for jobben tillegges stor vekt.

Studentmedarbeiderne ansettes for en tidsbestemt periode, normalt tre semestre. Forpliktende stillingsprosenten utgjør 56 % og lønnen 40 % de første to semestrene. Disse to semestrene arbeider medarbeiderne hovedsakelig med konkret saksbehandling innenfor fagområdene i gruppa de tilhører. Det siste semesteret går både stillingsprosent og lønn ned til 20 %. Medarbeiderne er da gruppeledere og arbeider med kvalitetssikring, overføring eller avslutning av saker, opplæring av nye medarbeidere og prosjektarbeid. Gruppelederne utgjør det faglige tyngdepunktet ved Jusshjelpa i Nord-Norge.

Utover den lønnede stillingsprosenten nedlegger medarbeiderne mye ulønnet arbeid, tidvis det dobbelte av det de får betalt for.

Våren 2016 var det 23 medarbeidere ved kontoret, hvorav én daglig leder og én kontormedarbeider. På høsten var det 24 medarbeidere, administrasjonen inkludert.

3.2 Arbeidsformene ved Jusshjelpa i Nord-Norge

Jusshjelpa i Nord-Norge har et vedtektsfestet formål om å bedre rettshjelpstilbudet i Nord-Norge. Formålet ivaretas gjennom forskjellige arbeidsformer som konkret saksbehandling, rettsinformasjon, forsknings- og utredningsarbeid, rettspolitisk arbeid og annet prosjektbasert arbeid.

Vi vil her gjøre kort rede for generelle trekk ved de forskjellige arbeidsformene. I rapportens del 4, «Faglig resultat for 2016», fremkommer omfanget av saksbehandlingen. Årets aktiviteter innenfor resterende arbeidsformer er nærmere omtalt i del 5, «Prosjektarbeid, forskning og utdanning i 2016».

Saksbehandling

Saksbehandlingen er kjernevirksomheten vår. Gjennom saksbehandlingen kan vi yte direkte hjelp til de som tar kontakt med oss for juridisk bistand. I korte trekk innebærer den konkret juridisk rådgivning og representasjon i enkeltsaker.

Saksbehandlerne inngår i en vaktturnus hvor faggruppene ruller internt på ansvaret for de nye henvendelsene som kommer inn. Hver saksbehandler har normalt vakt én dag per uke, og rekker på den måten å sette seg godt inn i sakene sine og ha god fremdrift, før nye kommer inn.

Det primære arbeidsverktøyet for vår saksbehandling er Advisor. Programmet brukes i tillegg som et ledd i kvalitetssikringen av arbeidet vårt.

Kvalitetssikringsrutiner

Ettersom alle saksbehandlerne er studenter, stiller vi svært strenge krav til kvalitetssikring av saksbehandlingen internt, slik at den skal være forsvarlig.

Av sentral betydning er gruppebehandlingen av hver enkelt sak. Hver enkelt henvendelse tildeles en bestemt saksbehandler. Vedkommende har ansvaret for å utrede sakens faktiske og juridiske sider, herunder definere problemstilling og klientens ønske om hjelp. Saksbehandleren utarbeider etter dette et løsningsforslag og eventuelt forslag til videre strategi i saken, som legges frem for faggruppa. Faggruppen etterprøver alle resonnementer, vurderinger, hjemler, valg av strategi med videre. Flertallet i faggruppa må gi sin godkjenning før saksbehandleren kan gå tilbake til klienten med et svar. I spesielt vanskelige saker konsulteres faglig ansvarlig eller andre fagpersoner ved Det juridiske fakultet, før tilbakemelding gis til klient.

I løpet av hvert gruppemøte skrives det referat over progresjonen i den enkelte saken, herunder hvilke beslutninger som gjøres av faggruppen. På den måten holder gruppen løpende oversikt og kontroll over alle sine saker. Det er også faggruppen som i fellesskap avgjør om en sak i det hele tatt skal tas inn til behandling, eller om den skal henvises til en annen instans, eventuelt avvises. Ved disse vurderingene er vårt sosiale formål sentralt og intern instruks for inntak av saker følges.

Hjelp til selvhjelp eller partsrepresentasjon

Prinsippet om hjelp til selvhjelp følges så langt det er godt nok til å tjene klientene våre. Mange av henvendelsene vi får er av relativt enkel karakter. Det kan være klienter som kun ønsker informasjon om gjeldende rett, eller fremgangsmåten på et spesielt rettsområde, for selv å kunne ivareta sine juridiske rettigheter. Etter en viss grad av veiledning fra oss, kan mange av våre klienter håndtere sakene videre selv. Vi driver derfor i nokså stor grad med rettsopplysende arbeid gjennom enkel skriftlig eller muntlig veiledning til klienter.

Vi har et stort utvalg av brosjyrer og annet standardmateriell som ligger tilgjengelig på våre nettsider. Dette sendes gratis ut til klienter, enten på forespørsel eller dersom vi ser at det kan gi svar på klientens spørsmål. Ved utsendelse av informasjonsmateriell tilbys klienten alltid å ta kontakt med oss igjen, hvis han eller hun ikke opplever å finne tilstrekkelig veiledning i det tilsendte materialet.

Ved at klienten selv setter seg inn i saken og gjør en innsats, får han eller hun et større «eierforhold» til saken. Dette blir ikke like fremtredende dersom vi skal gjøre hele jobben for klienten. At klienten selv er engasjert og motivert for å komme til en løsning, er ofte av avgjørende betydning for at en sak skal føre frem og gi et varig godt resultat. Klienten settes gjennom dette også bedre i stand til å ivareta egne interesser også i fremtiden.

Denne måten å arbeide på frigjør dessuten tid for Jusshjelpa i Nord-Norge til å hjelpe flere, samt å kunne gjøre en mer omfattende innsats i de sakene der vår bistand i større grad er nødvendig.

I noen saker trer vi i større eller mindre grad også inn som partsrepresentant for klienten. Eksempelvis der det dreier seg om store og sammensatte sakskomplekser, uklar juss, sterke motparter eller andre liknende årsaker til at klienten selv ikke ønsker eller evner å håndtere saken. All korrespondanse i saken går da gjennom vårt kontor og alt vi foretar oss utad blir forhåndsklarert med klienten. Her forsøker vi også i størst mulig grad å involvere klienten i saksarbeidet der det er naturlig.

Partsrepresentasjon kan være en omfattende og ressurskrevende jobb. I vurderingen av om vi skal ta steget inn som partsrepresentant, tar vi blant annet hensyn til hvilket rettsområde saken gjelder, sakens betydning for klienten, klientens egne forutsetninger, klientens ressurser og om vi har tilstrekkelig kapasitet. Enkelte forespørsler om representasjon må derfor avvises.

Jusshjelpa i Nord-Norge har i utgangspunktet kun kompetanse til å representere klienter til og med behandling i forliksrådet. Der saken utvikler seg slik at den må behandles i høyere rettsinstanser, blir klienten derfor normalt henvist videre til advokat. I saker som går etter reglene om småkravsprosess, samt i konkursbegjæringer, har vi imidlertid visse muligheter til å bistå utover forliksrådet.

Henvisnings- og avvisningssaker

Enkelte henvendelser må avvises for eksempel på grunn av at saken ikke faller innenfor våre fagområder, eller fordi vi ser at klienten har ressurser til å sikre seg bistand fra advokat eller andre.

En del henvendelser henvises også direkte til andre instanser, eksempelvis når klienten tar kontakt først etter at saken har blitt moden for rettslig behandling. Videre når klienten kan oppnå tilsvarende eller bedre veiledning fra forvaltningsorganer, klienten fyller vilkårene for fri rettshjelp eller har tilgang på rettshjelp gjennom forsikringsordninger, fagforeningsmedlemskap eller lignende. Henvisninger har imidlertid ofte stor verdi i seg selv, ettersom mange som tar kontakt med oss i første omgang kan være godt tjent bare med hjelp til å finne riktig instans.

Henvisning og avvisning skal i utgangspunktet besluttes av faggruppen. Det er imidlertid praksis at klienter kan henvises direkte under klientsamtalen dersom det utvilsomt dreier seg om en helt typisk henvisnings- eller avvisningssak. Saksbehandleren som henviser eller avviser skal imidlertid orientere faggruppen om avgjørelsen, og beslutningen kan da overprøves av gruppen på ordinært vis.

Rettsinformasjon

Generell rettsinformasjon er en betydelig andel av arbeidet som gjøres ved Jusshjelpa i Nord-Norge. Det gjøres til dels som ledd i den daglige virksomheten og delvis som prosjekbasert arbeid. Ofte er det gruppelederne som tar styringen i slike prosjekter, men i økende grad gjøres det også av faggruppene ved siden av saksbehandlingen. Slike prosjekter kan være produksjon av artikler, utforming av brosjyrer og informasjonsmøter eller foredrag på steder der vi treffer målgruppen. Den løpende saksbehandlingen gir oss solid innsikt i «hvor skoen trykker» innenfor de enkelte fagområdene. Det kan vi utnytte til målgruppens fordel, når vi utformer rettsinformasjonen.

Forskningsarbeid

Forsknings- og utredningsarbeidet ved Jusshjelpa i Nord-Norge innebærer i hovedsak systematisering og synliggjøring av juridiske og sosiale problemstillinger som går igjen hos våre klientgrupper. Ved den innsikten vi får gjennom saksbehandlingen, er vi i mange tilfeller i stand til å påvise sammenhenger mellom gjentakende problemstillinger og svakheter i den gjeldende rett.

Eksempler på utrednings- og forskningsprosjekter kan være spørreundersøkelser av ulik art. Vi samler også betydelige mengder statistiske data fra våre klienter, som kan analyseres med tanke på hvilke juridiske problemstillinger som går igjen innen aldersgruppe, kjønn, yrkesstatus, utdanningsnivå, forhold rundt inntekt og gjeldsbyrde, geografisk tilhørighet med videre.

Studentene som jobber ved tiltaket har mulighet til å skrive masteravhandling i ansettelsestiden eller i forlengelse av sine engasjement. Flere av studentene opplever å få øynene opp for aktuelle masteremner i løpet av ansettelsestiden. Da er det gjerne tidsaktuelle problemstillinger som studenten kan omtale på bakgrunn av reelle eksempler. Det gir et godt utgangspunkt for en spennende avhandling. I tillegg er det i høyeste grad i Jusshjelpas interesse at våre medarbeidere skriver avhandlinger. Masteravhandling godtas som gruppelederprosjekt, mot at Jusshjelpa i Nord-Norge kan publisere den i sine kanaler.

Rettspolitisk arbeid og annet prosjektbasert arbeid

På noen områder ser vi at praksisen av gjeldende rett virker mot sin hensikt, eller at den gjentatte ganger genererer nye problemer for gruppen den berører. Det er da naturlig at vi benytter kunnskapen vi tilegner oss gjennom saksbehandlingen, til å forsøke å få til en endring av gjeldende rett eller praksisen av denne.

I rettspolitisk og prosjektbasert arbeid jobber vi på et mer generelt plan, med hensikt om hjelpe langt flere enn det er mulig å gjøre gjennom konkret saksbehandling i enkeltsaker. Slikt arbeid har tradisjonelt vært ansett for å være like viktig som ordinær saksbehandling, selv om arbeidet målt i arbeidstimer likevel alltid har vært av betydelig mindre omfang.

Det rettspolitiske og prosjektbaserte arbeidet varierer i omfang. Det kan være ulike varianter av forebyggende rettshjelpsarbeid, rettsinformasjon eller høringsuttalelser. Et prosjekt med målsetning å få gjennomført en lovendring, vil normalt være en omfattende og langvarig prosess. På den andre siden av skalaen nevnes enkeltstående høringsuttalelser, artikler, lobbyvirksomhet og lignende.

3.3 Kompetanse

Innledende bemerkninger

Jusshjelpa i Nord-Norge legger stor vekt på at medarbeiderne ved tiltredelse og gjennom hele ansettelsesforholdet får grundig opplæring og oppfølging. Arbeidet med juridiske problemstillinger krever ofte kunnskap utover det saksbehandlerne tilegner seg gjennom studiet. Våre saksbehandlere må kjenne til lov om fri rettshjelp, utlendingsrett, gjeldsrett, fengselsrett med videre. Dette er rettsområder det i liten eller ingen grad undervises om på studiet, og som de må sette seg inn i ved tiltredelse i stillingen. Aktivt rettshjelpsarbeid forutsetter dessuten gode saksbehandlingsrutiner, samt at saksbehandlerne evner å møte og behandle klienter på en respektfull og hensiktsmessig måte.

Hva angår kompetanse viser vi også til avsnittet om spesialfaget *Rettshjelp I* under punkt 5.5.

Grunnopplæring

Grunnopplæringen ved tiltredelse er obligatorisk og en nødvendig forutsetning for å kunne jobbe ved Jusshjelpa i Nord-Norge. Den foregår de første dagene etter tiltredelse og gis av daglig leder, kontormedarbeider og noen av medarbeiderne. Opplæringen omhandler i hovedsak følgende temaer:

- Jusshjelpas historie, sosiale profil og ideologiske bakgrunn
- Jusshjelpa i Nord-Norge som organisasjon
- Grunnprinsipper for saksbehandling, herunder klientkontakt, etiske regler, taushetsplikt m.m.
- Generelle kontor- og saksbehandlingsrutiner
- Arbeidsmetoder i faggruppene
- Håndtering av saksbehandlingsprogrammet Advisor
- Alternativ konfliktløsning
- Innføring i mulighetene som ligger i prosjektbasert arbeid og rettspolitisk tankegang

I tillegg til dette, skjer det i stor grad en kompetanseoverføring innad i faggruppene, ved at tidligere medarbeiderne deler erfaringer, så vel faglige som praktiske og rutinemessige.

Fagopplæring

Alle nyansatte må gjennom et faglig opplæringsprogram, hvor det gis foredrag og til dels praktiske oppgaver knyttet til de fagområdene som er sentrale i vår virksomhet. Opplæringen foregår i en periode på fire-fem uker etter tiltredelse, og hvert enkelt område gjennomgås på én-fire timer.

Noe av fagopplæringen forestås av nåværende eller tidligere medarbeidere. Innenfor visse rettsområder benytter vi eksternt kompetanse. I 2016 hadde vi opplæring av eksterne i forvaltningsrett, fri rettshjelp, arbeidsrett, etikk og klientbehandling, barnerett, skifterett, sosialrett, pengekrav, trygderett og gjeldsordning. Vi har eksterne forelesere som namsmannen, advokater, forvaltningsjurister og vitenskapelig ansatte ved Det Juridisk fakultet, og er privilegerte i den forstand at alle foreleserne stiller opp gratis.

Fellesseminaret

Fellesseminaret er et årlig fagseminar for de fem studentrettshjelpstiltak i Norge. Formålet med seminaret er kompetanseheving innen utvalgte tema, erfaringsutveksling og det å knytte kontakter for samarbeid på tvers mellom tiltakene. Seminaret bidrar til en bevisstgjøring rundt det arbeidet vi til daglig utfører, samtidig som det også har en sosial side. På den måten er det også en påskjønnelse til medarbeiderne som bruker betydelig med tid og ressurser på det viktige arbeidet med rettshjelp.

Jusshjelpa i Nord-Norge var i år arrangør av seminaret, som ble gjennomført på Røros. Årets seminar er derfor nærmere omtalt senere, i punkt 5.6.

KROM-seminaret

Jusshjelpa i Nord-Norge deltok med to representanter på KROM-seminaret i 2016. Seminaret arrangeres av Kriminalomsorgen i frihet, og har som mål å belyse dagsaktuelle problemstillinger for innsatte i norske fengsler. Seminaret bidrar til at vi kan holde oss oppdaterte på aktuelle problemstillinger, og knytte viktige kontakter med andre tilbydere av rettshjelp til innsatte.

UDI nettverk for rettshjelpsorganisasjoner

Både i mai og i november 2016 deltok vi med representanter på nettverksmøte for rettshjelpsorganisasjoner i regi av Utenriksdirektoratet. Nettverksmøtet har et faglig perspektiv, hvor UDI gjennomgår aktuelle temaer og gir oppdateringer innen både regelverk og praksis. En del av hensikten er også at UDI ønsker å møte oss som i mange tilfeller er bindeledd mellom dem og brukerne. I tillegg får rettshjelpsorganisasjonene utveksle erfaringer. Våre representanter opplevde at møtet hadde stor faglig nytteverdi og dessuten en motiverende effekt, og vi vil derfor vurdere å reise på disse møtene også det kommende året.

Nettverksmøtene er foreløpig bare et tilbud i Oslo, men det møter opp tilreisende representanter fra organisasjoner i hele landet. Til tross for lang reisevei, valgte vi å delta i nettverket i 2016. Vi har over en tid ønsket om å utvikle vår kompetanse innen utlendingsrett. Det er et rettsområde hvor endringer skjer raskt, og hvor jevnlig faglig oppdatering er av større betydning enn innen andre rettsområder vi jobber med. Som følge av evalueringen som ble nevnt innledningsvis, fant vi det derfor hensiktsmessig å satse på dette nettverket. Dette for å styrke vår kunnskap og innsats innen utlendingsretten, for en enda bedre måloppnåelse.

Øvrige kurs og seminarer

Internseminar

Både våren og høsten 2016 hadde vi internseminar i forbindelse med oppstarten til de nyansatte. I januar 2016 gjennomførte vi et faglig program i egne lokaler, der vi blant annet hadde besøk fra Gatejuristen. Samlingen i august ble gjennomført som en utflukt til Straumhella, hvor vi hadde fokus på opplæring for de nyansatte, semesterplanlegging for faggruppene og planlegging av semesterets prosjektarbeid. Fellesseminaret 2016 ble også delvis planlagt på denne samlingen.

Evalueringer

Jusshjelpa i Nord-Norge gjennomfører rutinemessig evalueringsmøter på slutten av hvert semester. Formålet er å løfte blikket fra det daglige arbeidet og vurdere de store linjene i vår virksomhet. Evalueringene organiseres normalt som seminarer og deltagelse er obligatorisk for medarbeiderne.

Vi opplever at evalueringene er viktige for det å kunne drive en organisasjon som Jusshjelpa i Nord-Norge. Hver enkelt medarbeider kan der ta til ordet i en mer eller mindre uformell sammenheng. Det kan da oppstå nødvendige og konstruktive diskusjoner som kan bedre både den helhetlige driften og arbeidsmiljøet for medarbeiderne.

4. Faglig resultat for 2016

4.1 Innledning

Ved årsslutt i 2016 hadde Jusshjelpa i Nord-Norge siden oppstarten i 1988 behandlet 50 744 saker. Dermed ble 2016 det året hvor vi rundet 50 000 behandlede saker og en milepæl for oss.

Jusshjelpa fører statistikk for løpende å kunne vurdere vår klientmasse. Vi ber derfor rutinemessig våre klienter om å bidra med statistiske opplysninger om seg selv. Opplysningene er strengt taushetsbelagte, og brukes utad kun til å gjøre anonyme fremstillinger av vår virksomhet.

Fagområdene er fremstilt i hovedkategorier. I 2016 fikk Jusshjelpa i Nord-Norge flest henvendelser innenfor fagområdene husleierett, arverett og arbeidsrett. Disse kategoriene utgjør til sammen nesten 45 % av det totale antallet henvendelser. For en detaljert oversikt over fordelingen mellom saksområder og andre statistiske data viser vi til tabeller lenger ned i dette kapitlet.

Totalsummen av antall saker i tabellene vil i noen tilfeller vise 1171 saker og i andre tilfeller det fulle antallet fra 2016 på 1402 saker. Det skyldes at vi ikke innhenter fullstendig statistikkinformasjon fra klientene som tar kontakt med saker som faller utenfor våre prioriterte fagområder, og som da ikke får annen hjelp enn at de for eksempel blir henvist videre til andre som kan hjelpe. Tallgrunnlaget representerer derfor i tabellene med 1171 saker kun de sakene hvor klientene har fått konkret juridisk bistand i saken sin.

4.2 Samlet oversikt over sakstilfanget

	2016	2015	2014	2013	2012
Totalt antall henvendelser	1402	1367	1736	1780	1824
Utvikling fra året før	+2,6 %	-21,3 %	-2,5 %	-2,5 %	-2,4 %

Jusshjelpa i Nord-Norge behandlet 1402 henvendelser i en driftsperiode på 46 uker i 2016.

Fra 2015 er det en økning på 35 saker. Som året før, hadde vi dessverre også i 2016 en lengre periode der vårt nettbaserte saksinntak var ute av drift. Det var en merkbar nedgang i antall saker i den aktuelle perioden. Grunnet disse problemene har vi ikke oppnådd den ønskede tilbakevendingen til et normalt saksantall i året som gikk. Likevel ser vi at det går riktig vei. Innen utgangen av 2016 ble det også gjort tiltak for en bedre driftssikkerhet for nettsiden, slik at vi forhåpentligvis ikke skal oppleve slike problemer igjen.

Målet for driften vi har i dag, med tanke på økonomiske ressurser og personell, er å hjelpe mellom 1800-2000 klienter per år. Vi har derfor noe å strekke oss etter i 2017. Stort mer enn dette målet er ikke realistisk, fordi vi også må kunne behandle hver enkelt sak grundig nok. I tillegg ønsker vi å prioritere en viss grad av prosjektbasert arbeid ved siden av saksbehandlingen.

4.3 Hvem søker hjelp fra Jusshjelpa i Nord-Norge?

Fylkesoversikt

Fylke	Antall	%
Troms	650	46,4
Nordland	379	27,0
Finnmark	171	12,0
Svalbard	5	0,4
Fylker utenfor Nord-Norge	197	14,1
Totalt	1402	100 %

Nordland

Vi behandlet 379 saker fra Nordland fylke i 2016. Ut ifra det totale sakstallet for 2016 utgjør det en prosentandel på 27 %.

Da Nordland er det fylket med flest antall innbyggere i Nord-Norge, ønsker vi helst å se en økning i henvendelser fra fylket. For å nå ut er vi imidlertid avhengige av økonomisk støtte til reisevirksomhet, da vi ser en direkte sammenheng mellom våre besøk og antallet henvendelser fra et aktuelt område.

Troms

Som tidligere år hadde vi i 2016 flest saker fra Troms fylke. Det kom inn 650 saker fra Troms, noe som utgjør en prosentandel på 46,4 % og nesten halvparten av det totale saksantallet.

Forklaringen på at vi får flest saker fra Troms er i hovedsak at vi har geografisk tilhold i Tromsø, og at vi over tid har etablert oss som et tilgjengelig og velkjent rettshjelpstilbud i fylket. Vår beliggenheten i Troms muliggjør naturlig nok flere faste saksinntak ved lokale institusjoner, noe som i stor grad bidrar til sakstilfanget fra fylket.

Finnmark

I 2016 behandlet vi til sammen 171 saker fra Finnmark. Det tilsvarer en andel på 12 %.

Vi prioriterer en høy tilstedeværelse i fylket med mange utkantstrøk og mindre steder, hvor tilgangen på rettshjelp ikke er like stor som rundt de større byene i landsdelen. Derfor har vi et ønske om å oppnå og holde et stabilt høyt sakstilfang fra Finnmark. Omfanget av vår oppsøkende virksomhet i fylket avhenger også her av lokal driftsstøtte, da det er spesielt kostbart å reise i fylket.

Tilhørighet utenfor Nord-Norge

Antall henvendelser fra fylker utenfor Nord-Norge har økt noe sammenlignet med tidligere år og er nå på 14,1 %. Disse omfatter henvendelser fra andre deler av landet enn de tre nordligste fylkene, samt fra personer bosatt i utlandet.

Ettersom vi prioriterer klienter i Nord-Norge, er det naturlig at klientgruppen fra andre steder er liten.

Kommuneoversikt

NORDLAND

Kommune	Antall
Alstahaug	12
Andøy	10
Ballangen	14
Beiarn	1
Bindal	3
Bodø	95
Brønnøy	5
Bø	2
Dønna	2
Evenes	0
Fauske	15
Flakstad	0
Gildeskål	7
Grane	0
Hadsel	10
Hamarøy	5
Hemnes	4
Herøy	2
Leirfjord	3
Lurøy	0
Lødingen	5
Meløy	3
Moskenes	2
Narvik	42
Nesna	2
Rana	37
Rødøy	1
Røst	0
Saltdal	8
Sortland	20
Steigen	5
Sømna	1
Sørfold	3
Tjeldsund	1
Træna	0
Tysfjord	2
Vefsn	26
Vega	1
Vestvågøy	18
Vevelstad	0
Værøy	0
Vågan	12
Øksnes	0
Totalt	389

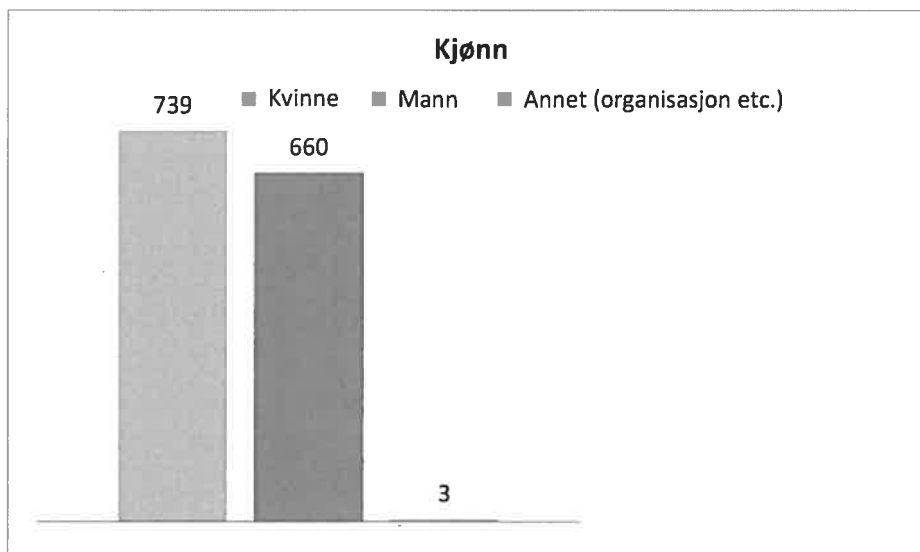
TROMS

Kommune	Antall
Balsfjord	17
Bardu	7
Berg	1
Bjarkøy	0
Dyrøy	2
Gratangen	2
Harstad	56
Ibestad	0
Kåfjord	3
Karlsøy	4
Kvæfjord	3
Kvænangen	1
Lavangen	1
Lenvik	38
Lyngen	15
Målselv	24
Nordreisa	11
Salangen	3
Skånland	4
Skjervøy	9
Sørreisa	8
Storfjord	5
Torsken	2
Tranøy	2
Tromsø	432
Totalt	650

FINNMARK

Kommune	Antall
Alta	49
Berlevåg	4
Båtsfjord	4
Gamvik	3
Hammerfest	27
Hasvik	1
Karasjok	3
Kautokeino	3
Kvalsund	1
Lebesby	8
Loppa	2
Måsøy	4
Nesseby	0
Nordkapp	11
Porsanger	3
Sør-Varanger	33
Tana	4
Vadsø	8
Vardø	3
Totalt	171

Kjønn, alder og sivilstand

For 2016 utgjør andelen henvendelser fra kvinner 52,7 % av totalen, mens henvendelser fra menn er 47,1 %. Vi har også hatt henvendelser fra organisasjoner tilsvarende 0,2 %.

Alder	Antall	%
Under 18	5	0,4 %
19-30	338	28,9 %
31-40	285	24,3 %
41-50	269	23,0 %
51-60	136	11,6 %
61-67	76	6,5 %
Over 68	62	5,3 %
Totalt	1171	100,00 %

Merparten av våre klienter er mellom 19 og 50 år. Det samsvarer med tallene fra tidligere år.

Sivilstand	Antall	%
Gift/partnerskap	285	24,3 %
Enslig	482	41,2 %
Separert/skilt	114	9,7 %
Enke(mann)	24	2,1 %
Samboende	266	22,7 %
Totalt	1171	100,00 %

Vedrørende sivilstand er kategorien enslig den største. Kategorien har tradisjonelt vært den største, og har i tillegg økt over flere år.

Statsborgerskap

Statsborgerskap	Antall
Norge	1333
Norden for øvrig	17
Europa for øvrig	28
Afrika	8
Asia	8
Amerika	5
Russland	3
Totalt	1402

Yrke, utdanning, inntekt og gjeld

Yrke	Antall	%
Arbeidsledig	133	11,4 %
Trygdet	197	16,8 %
Arbeidstaker heltid	436	37,2 %
Arbeidstaker deltid	115	9,8 %
Student/elev	162	13,8 %
Arbeid i hjemmet	6	0,5 %
Selvstendig næringsdrivende	32	2,7 %
Primærnærings	2	0,2 %
Pensjonist	88	7,6 %
Totalt	1171	100,00 %

Trygdede, arbeidsledige, studenter og pensjonister utgjør samlet over halvparten av våre klienter. Vi henvender oss spesielt mot disse gruppene, i tråd med vårt formål om å bistå dem med størst behov.

Utdanning	Antall	%
Folkeskole/grunnskole	134	11,4 %
Videregående	358	30,6 %
Yrkesfaglig	230	19,6 %
Høgskole/Universitet	406	34,7 %
Annet	43	3,7 %
Totalt	1171	100,00 %

Med hensyn til utdanning, er det en overvekt av klienter som ikke har høyere utdanning (65,3 %).

Inntekt	Antall	%
Under 100.000,-	193	16,5 %
101.000 - 246.000,-	327	27,9 %
246.000 - 300.000,-	187	16,0 %
301.000,-400.000,-	235	20,0 %
Over 400.000,-	229	19,6 %
Totalt	1171	100,00 %

Med hensyn til inntekt er det interessant å merke seg at til sammen 60,4 % av klientene oppgir en inntekt mellom kr 0,- til 300.000,- per år. Dette antas å ha sammenheng med at inntektsgrensene for fri retts hjelp var kr 246.000,- også i 2016, og at også de som ligger rett over denne grensen likevel ikke har råd til å engasjere advokat.

Av statistikken fremgår det at 19,6 % har inntekt over kr 400 000,-. Det må imidlertid her presiseres at flere av de som kontakter Jusshjelpa innberetter statistikk før saken har blitt vurdert for inntak. Som beskrevet tidligere i rapporten, gjør vi vurderinger i hver enkelt sak og henviser klienter til advokatbistand i tilfellene de klart er bemidlet til dette. Statistikken her medregner derfor også dem som blir henvist videre til andre alternativer på grunn av for høy inntekt eller manglende velferdsmessig behov. Det synlige tallgrunnlaget for både inntektsforhold og annet harmonerer av denne grunn til en viss grad med våre intensjoner om først og fremst å tilby bistand til personer som ikke har råd til å skaffe seg juridisk bistand fra annet hold. I den grad det ikke gjør det, er det på grunn av at alle henvendelser inngår i statistikken, også de vi ikke legger noen videre innsats i.

Gjeld	Antall	%
0 - 100.000,-	406	34,7 %
101.000 - 500.000,-	301	25,7 %
501.000 - 1000.000,-	134	11,4 %
1000.000 - 2000.000,-	200	17,1 %
Over 2000.000,-	130	11,1 %
<i>Totalt</i>	<i>1171</i>	<i>100,00 %</i>

Mange av klientene våre er studenter, unge og enslige personer. Disse har ofte ikke stor gjeld i form av lån på store formuesgoder. Disse gruppene besitter da normalt heller ikke betydelige formuesgoder, eller er spesielt bemidlet for øvrig.

Av de som har gjeld oppgir hele 39,6 % at de skylder mer enn kr 500.000,-.

Klientenes befatning med andre retts hjelpere

Har du eller motpart kontaktet advokat?	Antall	%
Klient har kontaktet advokat	76	6,5 %
Motpart har kontaktet advokat	40	3,4 %
Ingen av partene har kontaktet advokat	607	51,8 %
Jeg har ikke advokat, vet ikke om motpart har det	448	38,3 %
<i>Totalt</i>	<i>1171</i>	<i>100,00 %</i>

Et mindretall av våre klienter har vært i kontakt med advokat før de kontaktet oss for hjelp. Det er også få motparter som har advokat.

Avhengig av saksområde, klientens situasjon og lignende vil en del av klientene bli henvist videre til advokat når de kontakter oss. Det er i tilfeller der vi vurderer at klienten vil være best tjent med dette, har råd til det eller allerede har en pågående forbindelse til en advokat i den aktuelle saken.

Hvordan klientene tok kontakt

Hvordan oppsøkte du Jusshjelpa?	Antall	%
Telefon	726	51,7 %
Brev/telefaks	8	0,6 %
Jusshjelpa.no	433	30,9 %
E-post	18	1,3 %
Fremmøte på Jusshjelpa	57	4,1 %
Fremmøte på eksternt saksinntak	160	11,4 %
Totalt	1402	100,00 %

Hele 51,7 % tok kontakt per telefon. Dette kan komme av at dette er den eldste og mest etablerte kontaktformen vi har, men også fordi vi tilbyr bistand til en vidstrakt landsdel.

Tallene viser at det er flere som oppsøker oss personlig på eksterne saksinntak enn ved oppmøte på vårt kontor i Tromsø. Dette kan ha sammenheng med at vi driver utstrakt oppsøkende virksomhet, samt at vårt kontor ligger noe usentralt til i Tromsø.

Andelen brev/faks/e-post er antakelig lav fordi de to førstnevnte er tungvinte kanaler og fordi vi ikke har åpnet for saksinntak via e-post. Vi ser imidlertid en ønsket økning av vårt nettbasert saksinntak.

Hvordan klientene har hørt om Jusshjelpa

Hvor har du hørt om Jusshjelpa?	Antall	%
Bekjente	508	43,4 %
Avisannonse	80	6,8 %
Jusshjelpa.no	86	7,3 %
Internett (søkemotor)	193	16,5 %
Avisartikkel	33	2,8 %
Telefonkatalog/Gule sider/1881	1	0,1 %
Plakat/brosjyre	77	6,6 %
Offentlig kontor	151	12,9 %
Informasjon ved studiested	41	3,5 %
Krisesenter	1	0,1 %
Totalt	1171	100,00 %

Statistikken viser at merparten av klientene har hørt om oss gjennom bekjente.

I forbindelse med vårt fokus på en enda bedre måloppnåelse i 2016, iverksatte vi et tiltak for enda mer spisset profilering av virksomheten vår til målgruppen. Derfor sendte vi i juni - august ut brosjyremateriell og kontaktinformasjon til sentrale institusjoner i Nord-Norge. Det var alle landsdelens familievernkontor, krisesentre, fengsler/overgangsboliger og NAV-kontor.

Tidligere kontakt med Jusshjelpa

Har du vært i kontakt med Jusshjelpa før?	Antall	%
Ja	219	18,7 %
Nei	952	81,3 %
Totalt	1171	100,00 %

Hva klienten ville gjort dersom det ikke fantes studentrettshjelpstiltak

Hva ville du gjort dersom Jusshjelpa ikke fantes?	Antall	%
Kontaktet advokat	327	27,9 %
Offentlig kontor	119	10,2 %
Gjort det selv	164	14,0 %
Ingenting/vet ikke	468	40,0 %
Annet	93	7,9 %
Totalt	1171	100,00 %

Vi har spurt klientene om hva de hypotetisk sett ville gjort dersom Jusshjelpa i Nord-Norge eller noen av de andre studentrettshjelpstiltak ikke hadde eksistert. Det at så mange som 40 % oppgir at de enten ikke ville gjort noe eller ikke vet hva de skulle gjort, underbygger vår oppfatning av at studentrettshjelpstiltakene fyller en viktig rolle med tanke på rettssikkerheten i samfunnet.

Det er riktignok 27,9 % som oppgir at de ville oppsøkt advokat og 10,2 % som ville oppsøkt et offentlig kontor dersom vi ikke var et alternativ. Vår erfaring tilsier at klientene ofte svarer dette uten å vurdere om de har midler til advokatbistand. I mange tilfeller ser vi også at det ikke eksisterer et offentlig kontor som dekker det aktuelle behovet klientene har.

4.4 Rettsområder

Hovedoversikt

Tabellen gir en oversikt over antall saker og prosentandel av det totale antallet saker for hvert rettsområde i 2016. Utviklingen av antall henvendelser innenfor det enkelte rettsområdet fra 2015 til 2016 fremgår også.

Rettsområde	Antall 2016	% 2016	Antall 2015	Utvikling fra 2015
Husleie	257	18,3 %	228	+ 12,7 %
Arverett	200	14,3 %	153	+ 30,7 %
Arbeidsrett	166	11,8 %	166	-
Ekteskap	105	7,5 %	87	+ 20,7 %
Gjeld	94	6,7 %	77	+ 22,0 %
Barn og foreldre	78	5,6 %	78	-
Fast eiendom	76	5,4 %	92	- 17,4 %
Samboerforhold (ugift samliv)	65	4,6 %	67	- 3,0 %
Avtalerett/forbrukerforhold	61	4,4 %	56	+ 8,9 %
Utlendingsrett	57	4,0 %	50	+ 14,0 %
Annet	48	3,4 %	63	- 23,8 %
Trygd og pensjon	46	3,3 %	67	- 31,3 %
Fengselsrett	38	2,7 %	33	+ 15,2 %
Erstatning	37	2,6 %	52	- 28,9 %
Sosial- og helserett	28	2,0 %	45	- 37,8 %
Straffe og politirett	28	2,0 %	23	+ 21,7 %
Forvaltningsrett	11	0,8 %	20	- 45,0 %
Skatter og avgifter	7	0,5 %	10	- 30,0 %
Totalt	1402	100 %	1367	+ 2,6 %

Husleie, arverett og arbeidsrett var fortsatt de tre største rettsområdene målt i antall henvendelser. De tre rettsområdene til sammen utgjør 44,4 % av alle henvendelser vi fikk i 2016.

Husleierett

Husleie	Antall	%
Opphør av leieavtale	104	40,5 %
Krav etter mangel	45	17,5 %
Depositum/garanti	30	11,7 %
Annen husleierett	26	10,1 %
Leieøkning	13	5,0 %
Utkastelse	9	3,5 %
Andre pengeytelser/gebyrer	8	3,1 %
Plikter under leieforholdet	8	3,1 %
Betalingsmislighold av leie	5	1,9 %
Utleie	3	1,2 %
Inngåelse av husleieavtale	2	0,8 %
Opptak i husstand	2	0,8 %
Fremleie og overføring av leierett	1	0,4 %
Vedlikehold	1	0,4 %
Leie til annet formål enn bolig	0	0,0 %
Totalt	257	100,0 %

Husleierett er vårt største rettsområde. Målt i antall henvendelser utgjør dette nesten en femdel av sakene. Rettsområdet er høyt prioritert og vi etterstreber spesielt å være tilgjengelige for studenter. De er en nærliggende klientgruppe, da de ofte er leietakere med begrensede økonomiske ressurser.

Antallet henvendelser innenfor husleierett har økt jevnt i flere år, men i 2015 hadde vi for første gang på flere år en nedgang i antall henvendelser. I 2016 økte rettsområdet igjen med 12,7 %. Opphør av leieforhold og depositum er de underkategoriene av husleie som har økt mest fra 2015. De fleste henvendelsene vi får inn omhandler opphør av leieforhold, mangler ved leieobjektet eller depositum. Som oftest er det leietaker som er klient hos oss, men det hender også at vi bistår utleier.

Av forebyggende arbeid innenfor rettsområdet, har vi på www.gratisrettshjelp.no tilgjengelig husleiekontrakt og en rekke brosjyrer for nedlastning. Dette materialet henviser vi ofte klientene til.

Arverett

Arv	Antall	%
Annet arverett	43	21,5 %
Arveoppgjør	36	18,0 %
Rett til arv, pliktdel m.m.	33	16,5 %
Uskiftet bo	22	11,0 %
Skifte	19	9,5 %
Gaver og andre overføringer	16	8,0 %
Avkall på/ forskudd på arv	16	8,0 %
Testamenter	15	7,5 %
Omstøtelse	0	0,0 %
Avkortning	0	0,0 %
Totalt	200	100,0 %

Arverett er vårt nest største og ett av de stabile rettsområdene våre, målt i antall henvendelser. I 2015 hadde antallet henvendelser innenfor arverett en nedgang på 17 %, mens det i 2016 hadde en økning på 30,7 % sammenlignet med året før.

En viktig del av Jusshjelpa i Nord-Norge sin strategi er hjelp til selvhjelp der vi ser at det er tilstrekkelig for å bistå klientene. Det er ofte tilfelle i arverettslige henvendelser, der mange klienter har generelle spørsmål om arvereglene og fordeling av arv. Brosjyrematerialet vi har tilgjengelig på www.gratisrettshjelp.no er mye brukt innenfor dette rettsområdet.

En annen grunn til at vi fokuserer på selvhjelp innenfor rettsområdet, er at det ofte handler om tilføring av økonomiske og materielle ressurser som klientene ellers ikke har hatt. Derav er sakene trolig ikke av like stor velferdsmessig betydning som eksempelvis saker innenfor trygde- og sosialrett. I denne typen av saker begrenser vi derfor rettshjelpen til å omfatte muntlige svar på relativt enkle spørsmål og henvisninger til standardisert materiell med mer informasjon. Vi henviser en del klienter videre til advokat eller til tingretten, når de ikke inngår i vår målgruppe.

Det er imidlertid ofte at vi får henvendelser fra klienter som har store velferdsmessige behov. Eksempelvis er det tilfeller med uskifte eller etterlatte samboere, der den som sitter igjen har svakt forankrede eller få rettigheter og dermed havner i en økonomisk krise som følge av partnerens bortgang. I disse sakene bruker vi naturligvis mer tid og ressurser på å bistå klientene.

Vi ser dessuten av arveoppgjør setter følelsene i sving hos de involverte. Jusshjelpa bidrar med avklaringer av juridiske spørsmål knyttet til selve arveoppgjøret, enten forebyggende eller der sakene har blitt til en konflikt. Våre erfaringer er at vårt arbeid i slike saker har en konfliktdempende effekt. Det er også av stor verdi for klienten å få tvister med nære familierelasjoner brakt til opphør, på en måte slik at de i ettertid kan forholde seg til hverandre.

Arbeidsrett

Arbeidsrett	Antall	%
Lønn	55	33,1 %
Oppsigelse	34	20,5 %
Annet arbeidsrett	17	10,2 %
Ferietid	12	7,2 %
Arbeidskontrakt	8	4,9 %
Avskjed	8	4,8 %
Arbeidsmiljø	6	3,6 %
Sykepenger fra arbeidsgiver	5	3,0 %
Ansettelse	5	3,0 %
Diskriminering	4	2,5 %
Endring av arbeidsforhold	4	2,4 %
Arbeidstid (vilkår for)	3	1,8 %
Permisjon	3	1,8 %
Permittering	1	0,6 %
Attest	1	0,6 %
Midlertidig ansettelse	0	0,0 %
Totalt	166	100,0 %

Arbeidsrett er vårt tredje største rettsområde, målt i antall henvendelser. Antall henvendelser er det samme som i 2015. Også i arbeidsrett har vi gode informasjonsbrosjyrer på www.gratisrettshjelp.no, og brosjyren «Kort innføring i arbeidsrett» var en av de brosjyrene som var mest lastet ned i 2015.

Underkategoriene lønn og oppsigelse utgjør over halvparten av henvendelsene innenfor rettsområdet. Jusshjelpa legger ned vesentlig arbeid i å inndrive lønnskrav, som er ressurskrevende saker hvor det må handles raskt for å overholde frister og ivareta klientenes rettigheter.

Vi representerer i all hovedsak arbeidstakere, som vi ser ofte er den svake part i arbeidstvister.

En vesentlig del av våre klienter innen arbeidsrett er av utenlandsk opprinnelse. De har ofte mindre kunnskap om sine rettigheter og plikter enn norske arbeidstakere har. Utfordringer knyttet til språk og kultur kan også medføre at de ikke er like rustet til å orientere seg om sin rettsstilling eller ivareta sine interesser.

Når fagorganiserte arbeidstakere tar kontakt, henviser vi til arbeidstakerorganisasjonen. På den måten er Jusshjelpa et viktig tilbud til dem som ikke har en fagorganisasjon å henvende seg til.

Ekteskapsrett

Ekteskapsrett	Antall	%
Skifteoppgjør	60	57,1 %
Skilsmisse og separasjon	20	19,1 %
Annet ekteskapsrett	14	13,3 %
Opprettelse av ektepakt	4	3,8 %
Gjeldsansvar under ekteskapet	4	3,8 %
Ektefellebidrag	2	1,9 %
Inngåelse og anerkjennelse av ekteskap	1	1,0 %
<i>Totalt</i>	<i>105</i>	<i>100,0 %</i>

Ekteskapsrett er blant våre største rettsområder ut fra antall henvendelser, men også innenfor dette rettsområdet gjør vi samme innsats for å yte hjelp til selvhjelp av de samme hensyn som ved arv.

På www.gratisrettshjelp.no har vi mye brosjyremateriell innenfor rettsområdet.

Av underkategoriene bruker vi hovedsakelig tid på henvendelser om skifteoppgjør, separasjon og skilsmisse, som totalt utgjør 76 % av sakene. Her gir vi langt på vei enkle muntlige svar og veiledning. Vi henviser også en del henvendelser videre til riktig offentlig instans, eksempelvis fylkesmannen ved mer inngående spørsmål om separasjon og skilsmisse.

Samlivsbrudd er ikke bare økonomisk opprivende, men det er også tunge saker for klientene personlig. Dersom det er barn involvert, er det spesielt viktig å løse sakene så smidig som mulig. Der vi ser at klienten har et velferdsmessig behov og det ellers er hensiktsmessig, bruker vi derfor en del tid og ressurser på å dempe pågående konflikter. Målet er at partene skal komme best mulig ut av tvisten både økonomisk og av andre hensyn på det personlige plan.

Gjeldsrett

Gjeldsrett	Antall	%
Annet gjeld	22	23,4 %
Inndrivelse av pengekrav	20	21,3 %
Bestridelse av krav	15	16,0 %
Forhandling med kreditor	14	14,9 %
Inkasso	7	7,5 %
Gjeld i fengsel	6	6,4 %
Gjeldsordning	3	3,2 %
Utleggspant	3	3,2 %
Klage på utleggstrekk	2	2,1 %
Lånekassen	1	1,0 %
Bidragsgjeld	1	1,0 %
Konkurs	0	0,0 %
<i>Totalt</i>	<i>94</i>	<i>100,0 %</i>

Omfattende gjeldsproblemer kan ha enorme velferdsmessige konsekvenser for dem det gjelder. Det er av avgjørende betydning, så effektivt og raskt som mulig, å få i stand en ordning som bringer klienten ut av det uføret som gjeldsproblemene representerer. Rettsområdet har derfor alltid vært prioritert ved Jusshjelpe, og vi legger stor innsats i å imøtekomme klientene som har samlet mot til å ta tak i sine gjeldsproblemer. Dette gjelder særlig klienter som henvender seg under kategoriene forhandling med kreditor, inkasso og gjeld i fengsel. De har ofte et stort behov for både juridisk og moralsk bistand, og sakene innebærer ofte utstrakt korrespondanse med en rekke kreditorer.

Gjeldssakene strekker ofte ut i tid og er ressurskrevende også hvis vi skal se på hvor mye tid som medgår underveis.

Vi har dessverre ikke kapasitet til å ta inn absolutt alle henvendelser fra gjeldsklienter til fullstendig behandling, og forsøker å sile ut de som kan klare seg selv med litt starthjelp fra oss. Selv om hjelp til selvhjelp i mange tilfeller er litt mindre praktisk innen dette rettsområdet, har vi utarbeidet og utviklet en brosjyre kalt «Gjeldspakken», for å gjøre flere klienter i stand til å håndtere sin egen gjeld. Denne brosjyren har stort potensiale, og vi vurderer å oppdatere og utvikle den i året som kommer.

Innenfor gjeldsrett har antall henvendelser økt med 22 % fra 2015. Som et tiltak for en bedre måloppnåelse har vi i 2016 startet et målrettet arbeid for å nå frem til innsatte og tidligere innsatte. Vi ser at disse ofte har gjeldsproblemer som enten knytter seg til forholdene rundt det de soner for eller til deres livsførsel for øvrig. Se mer om vårt målrettede arbeid inn mot denne klientgruppen i punkt 5.2.

Inndrivelse av pengekrav er en stor og litt annen underkategori innenfor gjeld. Her hjelper vi klienter med å inndrive utestående krav. Dette gjør vi i større grad etter prinsippet hjelp til selvhjelp, og etter en nærmere vurdering av det velferdsmessige behovet hos klienten. Høsten 2015 utarbeidet vi en ny brosjyre om pengekrav, som vi benytter til å avhjelpe mange klienter som er i stand til å drive inn sine krav på egenhånd.

Barn og foreldre

Barnerett	Antall	%
Barnefordeling	25	32,0 %
Samværsrett og reisekostnader	20	25,6 %
Underholdsbidrag	9	11,5 %
Foreldreansvar	8	10,3 %
Annet barn og foreldre	8	10,3 %
Barnevern	5	6,4 %
Vergemål	2	2,6 %
Adopsjon	1	1,3 %
Farskap og medmorskap	0	0,0 %
<i>Totalt</i>	<i>78</i>	<i>100,0 %</i>

Barnerett er et prioritert rettsområde hos Jusshjelpa, noe som kommer tydelig til uttrykk ved at vi ikke behovsprøver den bistanden vi gir innenfor denne kategorien.

Sakene er av stor velferdsmessig betydning for både klientene og ikke minst for barna. I likhet med saker under familieretten for øvrig, forsøker vi i størst mulig grad å opplyse sakene for å forbygge konflikter og dempe konfliktnivået. Vår bistand går ofte ut på å orientere om rettigheter, plikter og ikke minst hvilke hensyn som er viktige i saker der barn er involvert.

Denne typen saker er krevende å jobbe med, fordi de ofte har tilspisset seg allerede når de kommer til oss og fordi utfallet er avhengig av at partene er villige til å gi og ta. Vi forsøker så langt som mulig å oppfordre til en god dialog mellom partene for å sikre barnets beste i samtid og framtid. Vi har også en intensjon om å kunne bistå foreldrene i inngåelse av samværsavtaler og andre overenskomster.

Samboerforhold (ugift samliv)

Ugift samliv	Antall	%
Oppløsning av samboerforhold	54	83,0 %
Annet samboerforhold	7	10,8 %
Samboerkontrakt	2	3,1 %
Etablering av samboerforhold	2	3,1 %
<i>Totalt</i>	<i>65</i>	<i>100,00 %</i>

I likhet med ekteskapsretten gjelder de fleste henvendelsene samlivsbrudd, og da hovedsakelig det økonomiske oppgjøret når samboerne går hvert til sitt.

Naturlig nok ser vi ofte at samboere har en mer uklar rettsstilling seg imellom enn ektefeller. De uttrykker ofte et behov for å få veiledning rundt sine juridiske rettigheter og plikter. Samtidig som vi yter slik bistand, arbeider vi for å forebygge konflikter og oppnå enighet mellom partene. Spesielt viktig er dette et viktig hensyn i forhold som involverer barn.

Vi skulle selvfølgelig gjerne sett at flere klienter tok kontakt på et tidligere tidspunkt og gjerne forebyggende. Derfor er vi fornøyd med at samboerkontrakten vi har liggende på www.gratisrettshjelp.no har vært mye nedlastet. Reelt sett er det derfor grunn til å tro at vi gjennom den bistår flere klienter enn det som fremkommer i statistikken over innmeldte saker.

Utlendingsrett

Utlendingsrett	Antall	%
Familieinnvandring	18	31,6 %
Annen utlendingsrett	14	24,6 %
Permanent oppholdstillatelse	6	10,5 %
Studenttillatelse	6	10,5 %
Arbeidstillatelse	3	5,2 %
Statsborgerskap	3	5,2 %
Reisedokument, hjemlandets pass	2	3,5 %
Visum	2	3,5 %
Opphold på selvstendig grunnlag	1	1,8 %
Utvisning	1	1,8 %
EØS-bortvisning	1	1,8 %
Beskyttelse	0	0,0 %
Dublin-saker	0	0,0 %
EØS-tillatelse	0	0,0 %
<i>Totalt</i>	<i>57</i>	<i>100,0 %</i>

Utlendingsrett er i antall saker et forholdsvis lite, men likevel et prioritert rettsområde hos oss. Sakene er ofte ressurskrevende og omhandler i hovedsak praktisk og juridisk bistand til å klage på vedtak om familieinnvandring eller oppholdstillatelse.

Som oftest er disse sakene av stor velferdsmessig betydning for klientene. De har som regel lite eller ingen ressurser og er spesielt vanskelig stilt fordi de kommer fra helt andre samfunnsstrukturer enn den norske. I mange tilfeller kan de knapt lese og skrive sitt eget morsmål.

Den offentlige behandlingen av slike saker kan i mange tilfeller ta lang tid og virke utmattende på klientene. Det fører til at de blir pasifisert og tilsidesatt i samfunnet. De er ofte under et enormt press, og har begrensede eller ingen muligheter til å fungere i et normalt liv i påvente av viktige avgjørelser i saken. Vi nedlegger derfor en stor innsats for å ivareta klientene underveis.

I 2016 har vi satset spesielt på å nå direkte ut med ulike typer av rettsinformasjon til innvandrere i Nord-Norge. Se mer om dette i punkt 5.2.

Informasjonsarbeidet er ressurskrevende grunnet språklige og kulturelle utfordringer. Vi fortsetter likevel denne satsningen, samtidig som vi arbeider med å styrke vår egen kompetanse innen rettsområdet, slik at vi kan bistå klienter enda mer effektivt og på flere måter i fremtiden.

Trygd og pensjon

Trygd- og pensjonsrett	Antall	%
Uførepensjon	11	23,9 %
Annet trygd og pensjon	9	19,5 %
Tilbakekreving	6	13,0 %
Dagpenger	4	8,7 %
Arbeidsavklaringspenger	3	6,5 %
Foreldrepenger/svangerskapspenger	3	6,5 %
Trekk i trygd	3	6,5 %
Sykepenger	2	4,4 %
Yrkesskade	2	4,4 %
Alderstrygd	1	2,2 %
Hjelpestønad/uførestønad	1	2,2 %
Hjelpemidler	1	2,2 %
Integrasjonsstønad	0	0,0 %
Trygdeytelsens størrelse (beregning)	0	0,0 %
Utbetaling av trygdeytelser	0	0,0 %
<i>Totalt</i>	<i>46</i>	<i>100,0 %</i>

Rettsområdet er prioritert ved Jusshjelpe, og stort sett alle som henvender seg til oss med slike saker får en eller annen form for bistand.

Saker om trygd og pensjon kan være svært arbeidskrevende. Vi opplever at det offentliges veiledningsplikt i mange tilfeller ikke er nok til at klienten evner å komme noen vei med den konkrete saken. Primært bistår vi likevel klienter med å klage på vedtak.

Andelen saker innenfor rettsområdet har ligget ganske jevnt fra år til år. I 2016 var det imidlertid en liten nedgang, uten at vi kjenner til hva som er årsaken til det. Uførepensjon er, som tidligere, den største underkategorien innenfor rettsområdet.

Fengselsrett

Fengselsrett	Antall	%
Annet fengselsrett	10	26,3 %
Helsetjenesten	6	15,8 %
Overføring mellom anstalter	6	15,8 %
Brev, besøk, telefon	4	10,5 %
Utsatt soning	3	7,9 %
Løslatelse	3	7,9 %
Spørsmål om saksbehandling/praksis	2	5,3 %
Soningstidsberegning	2	5,3 %
Ransakelse, kontroller, urinprøver	1	2,6 %
§ 12-soning eller § 16-soning	1	2,6 %
Disiplinærreaksjoner	0	0,0%
Misnøye med betjent	0	0,0 %
Etterlysning av effekter	0	0,0 %
Forvaring	0	0,0 %
Permisjon og fremstilling	0	0,0 %
Frigang	0	0,0 %
Benådning	0	0,0 %
<i>Totalt</i>	<i>38</i>	<i>100,0 %</i>

Gjennom hele året prioriterer vi å ha oppsøkende virksomhet og saksinntak i landsdelens fengsler (Vadsø, Tromsø, Bodø, Fauske og Mosjøen). Vi forsøker å besøke hvert av disse fengslene minimum en til to ganger per semester. I Tromsø fengsel har vi regelmessige saksinntak annenhver uke, med unntak av på sommeren og rundt jul.

Hensikten med å prioritere fengselsbesøk er å gi potensielle klienter mulighet til å oppsøke oss, da de innsatte ellers har begrenset adgang til det sammenlignet med andre.

De fleste sakene vi får inn fra klienter som er innsatt, går ikke inn under selve kategorien fengselsrett. Mange innsatte melder inn saker som angår blant annet gjeldsproblematikk og samvær med barn.

Antallet saker som sorterer under fengselsrett økte med 15,2 % fra 2015 til 2016. Det kan tyde på et større behov for de innsatte, som i så tilfelle ikke er positivt. På den annen side kan det bety at vi i større grad har klart å nå frem til denne målgruppen med vårt informasjonsarbeid og vår oppsøkende virksomhet.

Sosial- og helserett

Sosial- og helserett	Antall	%
Annen sosial- og helserett	10	35,7 %
Stønad og andre pengeytelser	9	32,1 %
Rett til bolig	5	17,9 %
Bostøtte	2	7,1 %
Tilbakebetalingskrav	1	3,6 %
Helsetjenester	1	3,6 %
Bytte av sosialkontor	0	0,0 %
Nødhjelp	0	0,0 %
Individuell plan	0	0,0 %
Hjelp i hjemmet	0	0,0 %
Hjelp til avrusning	0	0,0 %
Tvangsinngrep	0	0,0 %
Kvalifiseringsstønad	0	0,0 %
Psykiatri	0	0,0 %
Totalt	28	100,0 %

Sosial- og helserett er ett av få blant våre prioriterte rettsområder som hadde en nedgang i antall saker sammenlignet med 2015. Vi vil fortsette å ha fokus på saker knyttet til rettsområdet, og prioritere disse høyt, da det som regel har klienter i dyp personlig krise. Derav er sakene ofte ressurskrevende, og vår innsats kan utgjøre en stor forskjell for enkeltmennesker.

En stor andel av disse sakene omhandler klage på vedtak om stønader. Vi ser at vi kan gjøre en forskjell for klientene, ved at flere av sakene vi bistår i får gjennomslag til fordel for våre klienter.

Dette er klienter som ikke alltid er i stand til hverken å opplyse saken sin tilstrekkelig til å få et riktig vedtak, eller som har ressurser til å agere dersom de får et vedtak mot seg. Uten vår bistand ser vi at alternativet raskt kunne være at de havnet «på skråplanet».

Vi har grunn til å tro at vår innsats i disse sakene også kan ha relativt stor betydning i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Derfor opplever vi at vi på dette rettsområdet kan oppfylle en viktig del av vårt mandat, og gi noe tilbake til samfunnet for den støtten vi får.

Forvaltningsrett

Generell og annen forvaltningsrett	Antall	%
Annet forvaltningsrett	4	36,4 %
Offentlige tjenester	3	27,3 %
Undervisning	3	27,3 %
Fri rettshjelp	1	9,0 %
Klage på veiledningsplikt	0	0,0 %
Klage på partsrettigheter	0	0,0 %
Klage på opphold i institusjon	0	0,0 %
Tvangsbehandling	0	0,0 %
Plan- og bygningsrett	0	0,0 %
<i>Totalt</i>	<i>11</i>	<i>100,0 %</i>

Tradisjonelt sett er forvaltningsrett et lite fagområde ved Jusshjelpa. I noen tilfeller kan vi, på grunnlag av generell kompetanse om systemet og forvaltningen, bistå klientene direkte i saken.

I de sakene som så spesialiserte at de faller utenfor vårt kompetansefelt, kan vi likevel som oftest yte bistand til klientene i form av henvisning til riktig instans.

Annet

Annet	Antall	%
Annet diverse	46	95,8 %
Klage på advokat	1	2,1 %
Vold og mishandling	1	2,1 %
Diskriminering	0	0,0 %
Privat undervisning	0	0,0 %
Kriminalitetsoffer - pårørende	0	0,0 %
<i>Totalt</i>	<i>48</i>	<i>100,0 %</i>

Dette er saker av juridisk karakter som ikke naturlig hører inn under noen av de øvrige kategoriene. Sakene er normalt å anse som viktige for klientene. Det varierer hvorvidt vi materielt går inn i en nærmere behandling av disse sakene. Ofte er vår bistand også her videre henvisning til riktig instans.

Ikke prioriterte rettsområder ved Jusshjelpa i Nord-Norge

Avtalerett, kjøp og salg

Avtalerett/kjøp og salg/forbrukerrett	Antall	%
Kjøp og salg	32	52,4 %
Annet avtalerett	7	11,5 %
Avtaleinngåelse/-opprettelse	7	11,5 %
Avtaletolkning	6	9,8 %
Mangelfull ytelse	4	6,6 %
Angrefrist	4	6,6 %
Ugyldig avtale	1	1,6 %
Tap av bankkort	0	0,0 %
Totalt	61	100,0 %

Disse sakene blir som regel henvist videre til blant annet Forbrukerrådet, klagenemder eller advokat.

Fast eiendom

Fast eiendom	Antall	%
Annet fast eiendom	36	47,4 %
Sameie	10	13,2 %
Mangler	6	7,9 %
Servitutter og veirett	6	7,9 %
Nabotvist	6	7,9 %
Borettslag	5	6,6 %
Tredjemannskonflikt	2	2,6 %
Tomtefeste	2	2,6 %
Eierskifteforsikring	1	1,3 %
Eierseksjon	1	1,3 %
Kommunale reguleringer	1	1,3 %
Totalt	76	100,0 %

Det er som oftest ikke et fremtredende velferdsbehov i saker om fast eiendom. Dermed er det heller ikke et prioritert fagområde ved Jusshjelpa i Nord-Norge.

Ofte henviser vi klientene videre til advokat eller offentlige organer.

Sameie er en stor underkategori, og det må nevnes at vi i noen tilfeller kan bistå klientene i slike saker. Dette fordi vi har kompetanse på dette feltet, som ligger nært noen av de saksområdene vi ellers jobber med. Før slik bistand gis, gjør vi en vurdering av klientens velferdsmessige stilling.

Straffe- og politirett

Straffe- og politirett	Antall	%
Beslag og inndragning	6	21,4 %
Annet straffe- og politirett	5	17,9 %
Veitrafikk, førekort og promillekjøring	5	17,9 %
Straffeprosess	4	14,2 %
Bøter	3	10,7 %
Gjenopptakelse av straffesak	2	7,1 %
Voldsanmeldelse	1	3,6 %
Varetekt og arrest	1	3,6 %
DNA-registrering	1	3,6 %
Politisaker, uoppgjorte forhold, forelegg	0	0,0 %
Anke	0	0,0 %
Bortvisning fra gata	0	0,0 %
<i>Totalt</i>	<i>28</i>	<i>100,0 %</i>

Rettsområdet er ikke prioritert fordi det ligger utenfor vårt kompetansefelt. Slike henvendelser blir derfor alltid henvist videre til advokat, politiet eller andre relevante instanser.

Erstatningsrett

Erstatningsrett	Antall	%
Annet erstatningsrett	15	40,6 %
Forsikringsoppgjør	9	24,3 %
Pasientskadeerstatning	4	10,8 %
Personskade	3	8,1 %
Voldsoffererstatning	3	8,1 %
Rettferdsvederlag	2	5,4 %
Yrkesskadeerstatning	1	2,7 %
Erstatningens størrelse	0	0,0 %
<i>Totalt</i>	<i>37</i>	<i>100,0 %</i>

I noen tilfeller kan vi bistå klienter med saker om pasientskadeerstatning, voldsoffererstatning og rettferdsvederlag, da vi har noe kompetanse innenfor disse feltene. Disse områdene er også av større velferdsmessig betydning for klientene enn erstatningsrett ellers.

For øvrig henviser vi mange av sakene til Kontoret for voldsoffererstatning, forsikringsselskaper, Finansklagenemda og andre.

Skatte- og avgiftsrett

Skatt- og avgiftsrett	Antall	%
Annet skatter og avgifter	7	100,0 %
Klage og ettergivelse	0	0,0 %
TV-lisens	0	0,0 %
Totalt	7	100,0 %

Skatterett er ikke et prioritert saksområde hos oss, da dette i all hovedsak ligger utenfor vår kompetanse. Det foreligger normalt heller ikke et velferdsmessig behov i saken. De aller fleste sakene henvises direkte til skatteetaten, eventuelt til advokat.

4.5 Oppsøkende virksomhet

Jusshjelpa i Nord-Norge har en intensjon om å ivareta et udekket rettshjelpsbehov i hele landsdelen. Som en del av dette arbeidet bruker vi mye tid og ressurser på å reise og oppsøke steder i de tre nordligste fylkene, i tillegg til Svalbard.

I overkant av 15 % av alle henvendelser vi får inn skjer via personlig oppmøte, enten på saksinntaksturene eller i våre lokaler i Tromsø. Selv om vi i prinsippet er tilgjengelig per telefon for de som måtte ønske å kontakte oss, mener vi at den oppsøkende virksomheten er viktig for å kunne opprettholde et lavterskeltilbud for hele landsdelen.

En del klienter har ikke ønske eller mulighet til å melde inn sak via telefon eller over internett. Da er muligheten for personlig oppmøte avgjørende for at klientene i det hele tatt oppsøker hjelp.

Samtidig som vi oppnår å nå frem til klientene i deres nærmiljø, er vår oppsøkende virksomhet med på å tydeliggjøre og markedsføre tilbudet vårt, slik at vi kan nå frem til enda flere. Vi ser en direkte og umiddelbar økning i antall saker som kommer fra de kommunene vi besøker, i etterkant av turene. Det er uavhengig av sakene vi får inn på selve turen, men har nok en sammenheng med at vi promoterer oss på de stedene vi er, med avisannonser, plakater, brosjyremateriell med mer.

Når vi reiser på saksinntaksturer, tar vi ofte imot potensielle klienter på kommunesentrene, i bibliotek eller på andre naturlige arenaer på det stedet vi oppsøker. Studenter er en naturlig målgruppe, og vi prioriterer derfor også å avholde saksinntak ved de ulike lærestedene i landsdelen. Fengslene er også prioriterte steder å oppsøke når vi er på steder hvor dette finnes.

I 2016 gjennomførte Jusshjelpa 69 saksinntak. Oversikt over saksinntaksturer kommer i det følgende.

Oversikt over eksterne saksinntaksturer i Nord-Norge

Kommune	Antall besøk	Antall saksinntak
Alta	2	2
Bodø	2	4
Brønnøysund	2	2
Fauske	2	2
Hammerfest	2	2
Harstad	1	1
Honningsvåg	1	1
Lenvik	2	2
Målselv	2	2
Narvik	1	1
Rana	2	2
Sandnessjøen	1	1
Sør-Varanger	2	2
Sortland	1	1
Tromsø	-	33
Vadsø	2	4
Vefsn	2	4
Vestvågøy	1	1
Vågan	1	1
Longyearbyen	1	1
Totalt 20 steder	Totalt 30 besøk	Totalt 69 saksinntak

Saksinntakene i Tromsø inkluderer 29 planlagte besøk i fengselet. Vi tar imot påmelding i forkant av våre rutinemessige besøk i fengselet. Når det ikke er forhåndspåmeldte til saksinntaket, blir det avlyst. Det skjedde ved noen få tilfeller også i 2016.

I tillegg til saksinntak forsøker vi å være synlige i det offentlige rom, ofte i form av å stå på stand.

Høsten 2016 deltok vi på Forskningsdagene ved UiT Norges arktiske universitet, med en stand i samarbeid med Det juridiske fakultet. Vi hadde også flere ganger stand på biblioteket og kjøpesentre i Tromsø. På enkelte av saksinntaksturene utenfor Tromsø hadde vi også stand på bibliotek, kjøpesentre og andre naturlige steder, der tiden tillot det.

Målet med blant annet stand i tillegg til saksinntak, er å være synlig og nå ut til folk med informasjon om vårt tilbud på en mer uformell måte.

5. Prosjektarbeid, forskning og utdanning i 2016

I denne delen omtales noe av arbeidet ved tiltaket i 2016 som ikke er saksbehandling, herunder rettsinformasjon, forskningsarbeid, rettspolitisk arbeid og annet prosjektbasert arbeid.

5.1 Gruppelederprosjekter

Medarbeiderne har i sitt siste semester en mindre stillingsandel og går over i rollen som gruppeleder. De blir da fritatt fra saksbehandling, men har et større ansvar for å lede gruppenes samlede arbeid og benytter resten av tiden til prosjektbasert arbeid i større grad.

Hver gruppeleder er involvert i et gruppelederprosjekt som blir godkjent og følges opp av daglig leder. Saksbehandlerne i den enkelte faggruppen bidrar ofte også sammen med gruppelederne i prosjektene.

I 2016 har vi gjennomført sju gruppelederprosjekter. Her følger en kortfattet oversikt:

Våren 2016

- Oppdatering og supplering av rettsinformasjon på studentrettshjelpstiltakenes felles nettsted www.gratisrettshjelp.no. Fagområdet utlendingsrett ble grundigst gjennomgått. Det ble også publisert en ny artikkel innen ugift samliv om hva kommende samboere bør tenke på.
- Utforming av standard svar på problemstillinger som ofte går igjen innenfor barnerett, arbeidsrett og pengekrav, med mål om å gjøre saksbehandlingen i disse sakene mer effektiv og frigi mer tid til andre mer krevende saker.
- Utarbeidelse og gjennomføring av foredrag om gjeld for innsatte og tidligere innsatte, i samarbeid med Troms- og Finnmark friomsorgskontor. Formålet var hjelp til selvhjelp og forebygge med tanke ny kriminalitet bl.a. som følge av gjeldsbyrde etter endt soning.

Høsten 2016

- Videreutvikling av ovennevnte gjeldsforedrag til økonomikurs innen gjeld og stabilisering av privatøkonomi. To kurs er også gjennomført. Se mer om dette prosjektet senere i rapporten. I tillegg omfattet prosjektet utarbeidelse av en intern håndbok for saksbehandlere i gjeldssaker, for å forenkle arbeidet innenfor dette saksfeltet.
- Ledelse av arbeidsgruppe som planla og gjennomførte Fellesseminaret 2016 for alle studentrettshjelpstiltakene i landet. Se nærmere om seminaret senere i rapporten.
- Utarbeidelse av en guide for saksbehandlere om gangen i en konkurssak, med hensikt om å forenkle arbeidet til saksbehandlere som skal håndtere slike saker i fremtiden.
- Pilotprosjekt for sidestilling av prosjektarbeid med saksbehandling når det kommer til oppfølging i faggruppen. Inkludert i prosjektet lå det et mål om å gjennomføre prosjekter. Gjennomførte prosjekter var to foredrag for deltakere i integrasjonsprogram i samarbeid med Tromsprodukt og utforming/trykking av leserinnlegg. Mer om dette senere i rapporten.

5.2 Rettsinformasjon

Rettsinformasjon er et viktig og kontinuerlig arbeid ved Jusshjelpa i Nord-Norge.

Vi prioriterer hovedsakelig dette arbeidet av to grunner. For det første har det et forebyggende formål. Ved å få kunnskap kan folk komme problemene sine i forkjøpet og aller helst unngå dem. For det andre er det en forutsetning for å kunne ivareta sine interesser at man kjenner sine rettigheter. Vi ser at mange av våre klienter har svært begrenset eller ingen kunnskap om sin rettsstilling. Det henger ofte sammen med deres svake ressursituasjon og et begrenset tilbud fra samfunnet. Når vi ser slike tilfeller, forsøker vi å fange dem opp og bidra gjennom rettsinformativt arbeid.

Jusshjelpa i Nord-Norge utarbeider jevnlig brosjyrer, artikler, informasjon til våre nettsider med videre. Dette er virkemidler i vår målsetning om å yte hjelp til selvhjelp der det er hensiktsmessig. Vi prioriterer de rettsområdene der vi får mange likeartede henvendelser. Det er en ressursbesparende måte å yte rettshjelp på. Når vi henviser klienter til mer generell rettsinformasjon, ønsker vi dem likevel alltid velkommen tilbake dersom noe skulle være uklart eller flere spørsmål skulle oppstå.

I det følgende omtales noe av det rettsinformative arbeidet vi har gjort i 2016.

Studentrettshjelpstiltakenes felles nettside www.gratisrettshjelp.no

Jusshjelpa i Nord-Norge har ansvaret for å drifte studentrettshjelpstiltakenes felles nettside www.gratisrettshjelp.no, som også i 2016 ble mye besøkt. Nettsiden har en rekke brosjyrer og annen rettsinformasjon tilgjengelig for gratis bruk.

Tidligere inneholdt siden kun en beskrivelse av og kontaktinformasjon til alle landets fem studentrettshjelpstiltak. Nå ligger det ute over 300 fagartikler innenfor våre mest sentrale saksområder.

Som nevnt over, var et gruppelederprosjekt i 2016 å oppdatere rettsinformasjon på nettstedet. De rettsområdene som Jusshjelpa i Nord-Norge jobber med, ble dermed gjennomgått og oppdatert.

Foredrag for innvandrere i samarbeid med Tromsprodukt

Våren 2016 innledet vi et samarbeid med Tromsprodukt, som forestår et program kalt *Flerspråklige i arbeid* (FIA). I samarbeid med Voksenopplæringa i Tromsø kommune, gir Tromsprodukt tilbudet til innvandrere, med mål om en best mulig integrering. Integreringsarbeidet foregår på et bredt felt, innen språk, kultur, arbeid, skolegang, boforhold, praktiske gjøremål med videre.

Gjennom dette samarbeidet når vi ut med rettsinformasjon til en større gruppe gjennom en hensiktsmessig og fast kanal. FIA stiller med morsmålsstøtte på flere språk. Det gir oss en arena for å formidle rettsinformasjon som vi ellers ikke hadde kommet frem med. Vi blir mer tilgjengelige for målgruppen og gjør oss kjent for et viktig støtteapparat som stadig er i kontakt med potensielle klienter. Samarbeidet gir oss også indirekte en unik mulighet til å bygge omdømme og nettverk.

Her følger en oversikt over temaer vi holdt foredrag om i 2016:

28.04.2016	Utlendingsrett
28.04.2016	Familierett
08.09.2016	Utlendingsrett
08.09.2016	Familierett
08.09.2016	Husleierett
01.12.2016	«Innføring i norsk rett» med et utdrag fra rettsområdene utlendingsrett, ekteskapsrett, barnerett og arbeidsrett.

Foredragene har vart rundt to timer. Det har anslagsvis vært 30-50 fremmøtte på hvert foredrag.

Gjennom høsten 2016 var utviklingen av samarbeidet med Tromsprodukt en del av et gruppelederprosjekt. Jusshjelpa i Nord-Norge opplever samarbeidet med Tromsprodukt som godt fordi vi jobber mot samme mål og har nytte av hverandres ressurser. Mot slutten av året kom det også opp en idé om å gjennomføre saksinntak i etterkant av foredragene, for å kunne yte konkret hjelp til de som måtte ha et behov for det. Denne ideen har vi en intensjon om å følge opp det kommende året, sammen med resten av samarbeidet.

Økonomikurs i samarbeid med Kriminalomsorgen

Dette prosjektet startet med at Jusshjelpa i Nord-Norge ble kontaktet av Kriminalomsorgen ved Troms og Finnmark friomsorgskontor i februar 2016, med forespørsel om å holde et økonomikurs for innsatte og tidligere innsatte. Dette er noe vi har kompetanse på, og vi så det som en gylden mulighet både å jobbe forebyggende og å nå ut med rettsinformasjon til en viktig målgruppe.

Med gruppelederne i spissen, utviklet faggruppen som jobber med gjeldsrett et foredrag som ble avholdt den 27. mai 2016. Omfanget var på omtrent tre timer og det var ordnet med forhåndspåmeldte deltakere fra Kriminalomsorgen sin side.

Vi delte ut vår egenutviklede brosjyre «Gjeldspakken», som viser mange eksempler og gir god oversikt over momenter som også var med i kurset. Kursdeltakerne fikk i tillegg mye muntlig informasjon og veiledning om nyttige nettsider og andre verktøy. Både deltakerne og friomsorgskontoret var fornøyd med foredraget.

Som et tiltak for en enda bedre måloppnåelse, bestemte vi oss for å satse på å videreføre dette samarbeidet fra høsten 2016, etter ønske fra friomsorgskontoret.

I samarbeid med friomsorgskontoret ble kurset utviklet og utvidet fra høsten 2016, også da som et gruppelederprosjekt. Vi forenklet den teoretiske fremstillingen og la opp til et mer praktisk og pedagogisk kurs, hvor deltakerne i større grad kunne delta. Etter konkrete tips tok vi også med mer om utvalgte emner.

Den 8. november 2016 gjennomførte vi kurset i en ny og forbedret utgave, med et økt deltakerantall fra første runde. Tilbakemeldingene fra både friomsorgskontoret og deltakerne var utelukkende positive. Deltakerne opplyste om at de fikk en vekker med tanke på personlig økonomi. De klarte å relatere kurset til egen situasjon, og var svært fornøyd med å få konkrete verktøy, blant annet budsjetteringsmaler.

Kurset tar sikte på at den enkelte etter endt soning skal greie å stabilisere egen økonomi gjennom å ta tak i egne gjeldsproblemer. Vi ser at det kan være avgjørende for å hindre økonomisk ufare og tilbakefall til kriminalitet.

Kriminalomsorgen fikk allerede høsten 2016 henvendelser fra innsatte og tidligere innsatte som ønsket å delta på kurset i neste runde.

Vi har valgt å satse videre på kurset, både fordi det treffer målgruppen vår og fordi det har en helt konkret og stor nytteverdi for den enkelte deltaker. Derfor ble det høsten 2016 gjort avtale med Kriminalomsorgen om to nye kurs, ett i februar og ett i mars 2017. Det ble også innledet en dialog om å tilby kurset i Finnmark, noe vi vil se nærmere på i året som kommer.

Artikkel om demens

Medarbeiderne følger aktivt med i media og i samfunnet for øvrig, for å orientere seg om aktuelle samfunnsmessige problemstillinger av juridisk art som angår våre klientgrupper. Dersom aktuelle problemstillinger sammenfaller med vår kompetanse, og kapasiteten tilsier det, forsøker vi å ta til ordet der vi ser at vi har noe å bidra med.

Som en del av et gruppelederprosjekt høsten 2016 jobbet vår faggruppe med kompetanse på familierettens område med en artikkel om faren for økonomisk utnyttelse av demente. Artikkelen ble klar mot slutten av året, og kom på trykk i lokalavisa i januar 2017 med overskriften «Pårørende og representasjonsrett».

Artikkelen kan leses her:

<http://www.itromso.no/meninger/2017/01/25/%C2%ABP%C3%A5r%C3%B8rende-og-representasjonsrett%C2%BB-14110941.ece#.WIntaf4kdVk.facebook>

Jusshjelpa i Nord-Norge ser at dette er en gjentakende problemstilling som handler om integritet og verdighet for den demente. For de rundt ser vi også at det går hardt ut over relasjoner og påfører uoprettelige skader på familieforhold.

Med denne artikkelen ønsket vi å belyse en problemstilling som angår mange. Samtidig ønsket vi å oppfordre berørte om å undersøke vergemålsordningen, med en hensikt om å forebygge økonomisk utnyttelse og familiære konflikter.

5.3 Rettspolitikk

Tradisjonen har vært at vi gjennomfører to rettspolitiske uker hvert år, hvor vi stenger saksinntaket og bruker alle arbeidstimer på rettspolitiske prosjekter. På grunn av den pågående prosessen med endring av formålsparagrafen, som nevnt tidligere i rapporten, ble rettspolitisk uke hverken gjennomført på vår- eller høstsemesteret i 2016.

Det som har blitt gjort av rettspolitisk arbeid i året som har gått, har vært av mer sporadisk karakter. I det følgende gis et par eksempler.

Engasjement for en bedre rettshjelpsordning

Jusshjelpa i Nord-Norge ser gjennom vårt arbeid at mange av våre klienter kommer til kort både økonomisk og sosialt fordi de ikke omfattes av dagens rettshjelpsordning. Sammen med 13 andre organisasjoner tok vi derfor til ordet i en felles kronikk i Dagbladet den 2. november 2016.

Kronikken kan leses her: <http://www.dagbladet.no/kultur/kvinne-utsatt-for-familievold-fikk-ikke-oppnevnt-bistandsadvokat/64045146>.

Den går i korte trekk ut på å belyse viktige saker hvor klientene ikke omfattes av rettshjelpsordningen og dermed ikke får ivaretatt viktige velferdsmessige interesser. Kronikken avsluttes med en oppmuntring til politikerne om å styrke og utvide rettshjelpsordningen, samt øke inntektsgrensene for fri rettshjelp.

Sammen med nevnte organisasjoner skrev vi også en samarbeidserklæring som vi høsten 2016 spilte inn til partienes hoved- og fylkesorganisasjoner, med sikte på deres programprosess for kommende stortingsperiode. Organisasjonene viste også til representantforslag Dokument 8:97 S (2015-2016) og spilte inn samarbeidserklæringen til saken hver for seg i løpet av høsten.

Budskapet i samarbeidserklæringen var i hovedsak det samme som i kronikken. Rettshjelp er et helt sentralt velferdsgode av stor betydning for enkelte grupper som i dag står uten et tilbud.

Tromsø Arctic Pride

Den 12. november 2016 deltok vi i Tromsø Arctic Pride, en parade i Tromsø sentrum som er ment for å feire at alle er like mye verdt og at alle har rett til å være så like eller forskjellige som de ønsker. Vi ville belyse at diskriminering antakelig dessverre fortsatt eksisterer på dette feltet. Vårt budskap var at Jusshjelpa i Nord-Norge vil bistå alle, og at alle er like mye verdt uansett hvilket kjønn de liker.

Samtidig som vi fikk fremmet vårt syn på temaet, fikk vi synliggjort tiltaket vårt. Det var også en sosial og samlende aktivitet, i rettferdighetens ånd, som ble en suksess utad og ga mersmak innad.

5.4 Forskning

Jusshjelpa i Nord-Norge har i 2016 ikke prioritert eller gjennomført noen større forskningsprosjekter.

Vi kan imidlertid rutinemessig vise til et stort tallgrunnlag med statistiske opplysninger som vi samler gjennom sakene vi behandler. Datamaterialet viser hvilket behov det er for rettshjelp og hvem som har behovet. Det benytter vi til ulike formål gjennom året, blant annet som omtalt i avsnittet om rettspolitik.

5.5 Utdanning

Relevant arbeidserfaring

Jusshjelpa i Nord-Norge utgjør et verdifullt supplement til det ordinære studieløpet for master i rettsvitenskap. Studentene får høyst relevant arbeidserfaring i løpet av studietiden, som de ellers ikke ville ha fått. Medarbeiderne erfarer at de kan hjelpe mennesker og gjøre en forskjell, ved å bruke kunnskapen de enten har tilegnet seg på studiet eller i praksis.

Vi observerer et våknende engasjement når de ser nytteverdien av utdanningen i et annet lys i den tiden de jobber for tiltaket. Dette tror vi kan medvirke til et enda større ønske om å fullføre studiene, noe som kommer både studentene, Jusshjelpa, UiT Norges arktiske universitet og klientene til gode.

Hvert år har Jusshjelpa i Nord-Norge ansvaret for flere praksisstudenter fra Det juridiske fakultet. Tiltaket får da beholde sin arbeidskraft i den perioden av studiet hvor praksis er obligatorisk for studentene. Samtidig avlaster vi fakultetet. De som jobber hos oss er sikret en givende praksisplass, og får anledning til å skaffe seg enda dypere erfaring med det å drive rettshjelp.

Spesialfaget Rettshjelp I

Medarbeiderne har anledning til å ta spesialfaget *Rettshjelp I* på 15 studiepoeng. Dette spesialemnet er forbeholdt Jusshjelpas medarbeidere, da den praktiske arbeidserfaringen de får gjennom sin ansettelsestid er en stor del av grunnlaget for kompetansen de tilegner seg gjennom emnet.

Spesialfaget er generelt betinget av at man deltar på obligatorisk undervisning i regi av fakultetet. Undervisningen omfatter i hovedsak temaene rettspolitik, etikk, praktisk prosess og alternativ konfliktløsning. Denne undervisningen går mer i dybden enn de obligatoriske modulene i grunnopplæringen, og er knyttet til pensumslitteraturen for spesialfaget.

Ordningen gjør det enklere for studentene å arbeide for Jusshjelpa i Nord-Norge uten at det skal gå på bekostning av studieprogresjonen. I tillegg til arbeidet ved tiltaket, må studentene gjennom en eksamen i emnet for å få godskrevet studiepoengene. Studentene kan velge å arbeide ved tiltaket uten å ta spesialfag. I 2016 var det én student som tok dette spesialfaget.

5.6 Annet

Russlandsprosjektet

Gjennom flere år har Jusshjelpa i Nord-Norge hatt et samarbeid med en rettshjelpsklinikk ved Northern Arctic Federal University (NArFU) i Arkhangelsk. Vi har mottatt prosjektstøtte fra Barentssekretariatet til prosjektet, og blant annet gjennomført felles seminarer både i Arkhangelsk og i Tromsø.

Høsten 2015 ble prosjektet satt på vent og en videreføring skulle vurderes i løpet av 2016. Da det ikke var noen pågående aktiviteter i prosjektet, ingen midler søkt for 2016 og heller ikke noen stor interesse for videreføring fra vår side, fant styret det mest ryddig å si opp samarbeidsavtalen. Oppsigelsen ble skrevet av daglig leder ved Jusshjelpa i Nord-Norge og godkjent av dekan ved Det juridiske fakultet i desember 2016 og oversendes NArFU i januar 2017.

Fellesseminaret 2016

I 2016 var Jusshjelpa i Nord-Norge arrangør av studentrettshjelpstiltakenes fellesseminar, som ble avholdt på Bergstadens Hotel på Røros den 10.-12. oktober 2016. Arrangementet var svært tidkrevende, og det er derfor en stor glede å kunne se tilbake på en vellykket gjennomføring.

Omkring 110 deltakere deltok fra de fem studentrettshjelpstiltakene i Norge; Jusshjelpa i Midt-Norge, Jussbuss, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK), Jussformidlingen og Jusshjelpa i Nord-Norge.

Temaet var «Kvinner i fengsel» og gjenspeiler det arbeidet vi synes er så viktig. Nemlig det å belyse temaer som angår små og ofte avglemte grupper i samfunnet. I norske fengsler er det relativt få kvinnelige innsatte. På grunn av fengslenes begrensede ressurser får kvinner derfor dårligere forhold enn det menn har.

Vi fikk belyst temaet med ulike foredragsholdere som kom fra Likestillings- og diskrimineringsombudet, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) og Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI). Veronica Orderud og tiltaket Aurora – for kvinner før, under og etter straffegjennomføring stilte også opp med veldig interessante fremstillinger av temaet.

Seminaret omfattet også en sammensatt workshop, hvor vi fikk drøftet temaet og delt tanker og ideer på tvers av tiltakene. En viktig del av hensikten med et slikt seminar er også å legge til rette for erfaringsutveksling og et videre godt samarbeid mellom studentrettshjelpstiltakene.

De økonomiske rammene på hele prosjektet var på ca. kr 340 000,-. Prosjektmidlene ble søkt spesifikt til formålet. Det er sendt ut en kortfattet rapport og regnskap til alle bidragsytere i prosjektet.

Det er utarbeidet en egen rapport for prosjektet som inkluderer budsjett og resultatregnskap, beskrivelse av planleggingsprosessen og selve gjennomføringen, egevaluering og mange praktiske opplysninger som kan benyttes veiledende av tiltakene selv til ved neste arrangement.

6. Drift og økonomi

6.1 Innledning

Over de tre siste årene har det vært en del frem og tilbake med stillingen som daglig leder. En mangeårig leder fratrådte våren 2014. Det tok tid å få på plass en erstatter, og høsten 2015 sluttet den som da hadde vært daglig leder i knapt ett år. Stillingen ble i mellomperiodene ivaretatt på best mulig måte av vikarer, frem til nåværende leder tiltrådte i fast stilling i mars 2016. Nærmere tre hele driftsår (2014-2016) med en ekstraordinær situasjon rundt administrasjon og ledelse ved tiltaket har satt sitt preg på både driften og økonomien. Ingen av de midlertidige lederne har hatt forutsetninger for å skaffe seg nødvendig oversikt til å kunne legge strategiske planer. Det har ført til en forsiktig budsjettering og et nøkternt forbruk. I 2016 har vi imidlertid begynt å tenke fremover, og legge planer for målrettede investeringer som skal komme våre målgrupper til gode. Nåværende leder er fortsatt relativt ny i jobben, men vi ser nå frem mot en mer stabil og enhetlig drift.

Evalueringen av tilskuddsordningen for spesielle rettshjelpstiltak, som ble gjennomført av Oxford Research på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet i 2015, har preget vårt fokus i 2016. Rapporten kan leses her: <http://www.oxfordresearch.no/publikasjoner/som-bestilt.aspx>. Gjennomgangen viste at vi jevnt over har en god måloppnåelse. Det ble likevel påpekt rom for noen forbedringer, med tanke på å nå ut til målgruppen for ordningen i enda større grad. Vi rapporterte på oppfølging av evalueringen høsten 2016, hvor vi viste til planer og tiltak for å få til en enda bedre måloppnåelse enn det vi allerede har. Flere av tiltakene er omtalt i årsrapporten, og vi har tro på at tiltakene vil gi en positiv effekt fremover.

6.2 Drift

Driftsrute

Jusshjelpa i Nord-Norge hadde i 2016 en driftsrute på totalt 46 uker, fordelt på 20 uker i vårsemesteret, åtte uker sommerdrift og 18 uker i høstsemesteret.

Sommerdriften ivaretas årlig av fem av våre medarbeidere som engasjeres i 100 % lønnet stilling for driftsperioden til sommergruppa. Vi prioriterer å ha alle faggruppene representert, for best mulig å kunne yte bistand innen hele vårt kompetansefelt, også i en periode med redusert drift.

Tiltaket holdt helt stengt rundt påske, to uker på sommeren og rundt jul/nyttår. Stengingen er dels av hensyn til ferieavvikling for medarbeiderne, men med dagens forhold må driftsruten også begrenses på grunn av manglende finansiering til helårsdrift.

På sikt ser vi at helårsdrift vil være ønskelig, fordi lengre perioder med driftsstans skaper praktiske problemer med hensyn til progresjon i sakene som går over lengre tid. Enkelte av medarbeiderne følger opp klientene sine også i friperioder, der det er gunstig eller nødvendig for saken. Vi kan imidlertid ikke pålegge noen å arbeide ulønnet i periodene med driftsstans, og oppfølgingen i sakene begrenser seg da i mange tilfeller til praktisk bistand fra administrasjonens side. Vi er uansett svært nøye med å påse at ingen klienter skal lide noe rettslig eller økonomisk tap som følge av perioder med driftsstans.

Administrative komiteer

Administrative komiteer i 2016 har vært ansettelseskomiteen, opplæringskomiteen, eksternkomiteen, sosialkomiteen, rettspolitisk gruppe, promoteringsgruppa og Fellesseminaret 2016.

Eksternkomiteen

Komiteen har ansvaret for å planlegge tiltakets oppsøkende virksomhet. De setter opp reiseplan og fordeler ansvaret for turene på medarbeiderne.

På den interne sluttevalueringen i november 2016 meldte de om gode resultater med tanke på antall saker som kom inn på mange av turene. Det oppsto et samarbeid med promoteringsgruppa, angående annonsering og kunngjøringen av den oppsøkende virksomheten fremover.

Ansettelseskomiteen

Ansettelseskomiteen har ansvar for rekruttering og ansettelse av nye medarbeidere. I 2016 fulgte ansettelseskomiteen vanlig prosedyre med ansettelser av to kull nye saksbehandlere.

Nytt i 2016 var en kampanje som ble rullet ut på sosiale medier og spisset mot grupper av potensielle søkere. Kampanjen inneholdt blant annet portrettintervjuer av nåværende og tidligere ansatte, om hvordan de opplever arbeidet ved Jusshjelpa i Nord-Norge og mulighetene i etterkant av jobben.

Opplæringskomiteen

Komiteen har ansvar for å planlegge den faglige opplæringen av nye medarbeidere.

En viktig del av denne jobben er å komme i kontakt med og gjøre avtaler med eksterne forelesere innenfor våre fagområder. Vi er avhengige av at disse bidragsyterne stiller opp gratis. Det er også viktig å få til en plan som legger opp til en mest mulig smidig gjennomføring av opplæringen. Det er mye opplæring som skal gis på kort tid, samtidig som de nyansatte skal ha tid til å jobbe med juridiske saker parallelt. Komiteens arbeid forløp som normalt ved ansettelser i to omganger i 2016.

Rettspolitisk komité

Det overordnede ansvaret for rettspolitisk arbeid ved tiltaket har tradisjonelt ligget til denne komiteen. Grunnet den pågående vedtektsendringen og spørsmålene om hvordan vi best kan tjene målgruppen vår i fremtiden, har denne komiteen ikke jobbet på samme måte i 2016.

De har i stedet arbeidet frem forslag til hvordan vi kan organisere vårt prosjektbaserte arbeid, og ideer til tiltak for å på en realistisk måte kunne gjennomføre større og mindre prosjekter.

Promoteringsgruppa

Denne gruppa kom til på initiativ fra flere av medarbeiderne selv. Vi har lenge sett behovet for en gruppe som kan komme med nye ideer og legge planer for tiltakets synlighet utad.

Konkrete tiltak har vært økt synlighet på sosiale medier, initiativ til deltakelse i Tromsø Arctic Pride, arbeid med å skaffe gensere og annet profileringsmaterieell til medarbeiderne, samt ansettelseskampanje i samarbeid med ansettelseskomiteen.

Grappa har i tillegg satset bredt og sett nærmere på hvordan vi bør gå frem for å styrke vårt generelle omdømme på et overordnet plan, og hvordan vi best mulig når ut til målgruppene. De utformet blant annet av et notat til tiltakets fellesevaluering i november, med drøftelse om hvordan vi kan gjøre saksinntaksturene med effektive og innholdsrike. I tillegg har de løftet frem hvordan vi kan og bør utforme våre svar til klienter som av ulike grunner må avvises eller henvises et annet sted.

Sosialkomiteen

Denne komiteen er ikke av faglig eller administrativ art, men den har et viktig formål, som er å ivareta et godt miljø på arbeidsplassen. Blant annet har de arrangert sommerfest og julebord, som er verdsatte sammenkomster for å takke av medarbeidere som slutter hos oss etter å ha lagt igjen mye idealistisk innsats ved tiltaket.

Fellesseminaret 2016

I 2016 har vi også hatt en egen komité som har tatt ekstra hånd om vårt arrangøransvar for Fellesseminaret 2016. Arbeidsgruppen hadde sitt virke både i vår- og høstsemesteret, og gjorde i tillegg en ekstraordinær innsats under selve gjennomføringen av seminaret. To av medarbeiderne hadde dette som gruppelederprosjekt høsten 2016, og fungerte som prosjektledere. Gruppen ble avsluttet ved utgangen av 2016, da oppdraget til og med rapport var utført.

6.3 Økonomi

Helt siden oppstarten i 1988 har finansieringen av driften ved tiltaket vært en utfordring. Gjennom tiden har det vært store variasjoner i hvor mye støtte vi har mottatt fra ulike bidragsytere og samarbeidspartnere fra år til år. Dette har preget driften på den måten at planlegging har vært vanskelig, samtidig som vi har vært opptatt av å omsette støtten i mest mulig rettshjelp per krone vi har fått. Tradisjonelt har derfor virksomheten vært drevet marginalt, noe som også har medført en sårbarhet ved kutt i bevilgninger.

Gjennom hele året arbeider administrasjonen ved Jusshjelpa i Nord-Norge med søknader om driftsmidler, noe som er helt nødvendig for å sikre en kontinuerlig og god drift. Begrunnelsen for det er at Jusshjelpa i Nord-Norge ikke har noen faste inntekter, da rettshjelpen vi gir er gratis for brukerne. Vi er avhengige av å få innvilget midler etter søknader som vi på eget initiativ sender ut.

I det følgende vil det bli redegjort nærmere for regnskapet fra 2016 og den økonomiske situasjonen Jusshjelpa i Nord-Norge står i ved årsskiftet 2016/2017.

Regnskap 2016

	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Merknad
INNEKTER			
Bevilgning fra Statens sivilrettsforvaltning	-2 553 000	-2 553 000	1
Tilskudd fra kommuner og fylkeskommuner	-294 000	-300 000	2
Tilskudd fra samskipnader	-210 000	-210 640	3
Tilskudd fra Det juridiske fakultet	-400 000	-400 000	4
Tilskudd øremerket Fellesseminaret 2016	-138 000	-315 000	5
Andre tilfeldige inntekter	-27 712	0	6
INNEKTER TOTALT	-3 622 712	-3 778 640	
UTGIFTER			
Lønn	2 665 822	3 069 992	7
Velferdstilskudd	22 933	20 000	
Inventar	52 281	75 000	8
IT- og AV utstyr	16 660	12 000	
Telefon og telefaks	0	15 000	9
Kontorrekvisita	6 813	10 000	
Trykningsutgifter	5 000	15 000	10
Avis-abonnement	8 615	9 000	
Bøker	0	0	11
Annen kontorkostnad	41 164	30 000	12
Advisor, lisens	84 334	90 000	
Forsikringskostnader	11 528	12 000	
Reiser oppsøkende virksomhet	107 957	100 000	13
Reiser annet	44 816	36 000	14
Kunngjøring oppsøkende virksomhet	24 436	30 000	15
Annen kunngjøring	1 428	10 000	16
Kurs og seminar, egne ansatte	22 985	40 000	17
Egenandel Fellesseminaret 2016		35 000	18
Utgifter til Fellesseminaret 2016	221 385	380 000	19
Beverting	32 158	40 000	
Avslutning av eksternt prosjekt	14 360	0	20
UTGIFTER TOTALT	3 384 676	4 028 992	
Resultatregnskap 2016	-238 036	250 352	
Inngående balanse fra 2015	-858 597		
Balanse ved utgangen av 2016	-1 096 633		

Merknader til postene

Her følger merknader til postene, som nummerert i tabellen over.

1. Bevilgningen fra Statens sivilrettsforvaltningen er grunnsteinen i inntektene våre fra år til år, da det er det største enkelttilskuddet vi mottar. Tilskuddet dekker langt på vei lønnsutgiftene til daglig leder, kontormedarbeider og saksbehandlere, og er helt avgjørende for vår eksistens.
2. Flere kommuner innbetalte driftstilskudd for 2017 på slutten av 2016. Dette er gjennomgående fra år til år, så i realiteten har det derfor ingen stor betydning for regnskapet.

Støtten fra kommuner og fylkeskommuner omsettes direkte i oppsøkende virksomhet og går med til å dekke mesteparten av reise, opphold og annonseutgifter i forbindelse med saksinntaksturer. Vi har som mål å prioritere kommuner som gir oss driftstøtte, men forsøker likevel å være synlige også i kommuner som ikke gir tilskudd, av hensyn til å være tilstede for hele Nord-Norges befolkning. Vår største kommunale bidragsyter er Tromsø kommune. I 2016 mottok vi kr 112 000,- i støtte fra kommunen, som også gir Jusshjelpa grunn til å prioritere en høy tilstedeværelse og synlighet i kommunen.

3. Bevilgningen fra Norges arktiske studentsamskipnad ved Studentparlamentet muliggjør en økt tilstedeværelse og større markedsføring overfor studentene på UiT Norges arktiske universitet, også utenom de ordinære saksinntakskanalene. Studentene er en av våre viktigste målgrupper.
4. Det juridiske fakultet ved UiT er den nest største enkeltbidragsyteren hva angår ren driftstøtte. De årlige bidragene fra fakultetet er av meget stor betydning for drifta, da bidragene også omfatter annet enn økonomisk støtte (kontorlokaler, teknisk-/administrativ support m.m.).
5. Regnskapet for Fellesseminaret 2016 må ses over to år, dra prosjektet startet opp i 2015. Prosjektet separat hadde inntekter på kr 342 396,-, utgifter på kr 339 029,- og dermed et resultat på kr 3367,- i overskudd. Jusshjelpa i Nord-Norge har opprettet en egen oversikt over regnskapet for arrangementet, som er tilsendt alle bidragsyttere og involverte.
6. Denne posten er sammensatt av kr 2574,- i inntekter fra Grasrotandelen i Norsk Tipping og resterende som er midler innbetalt av klienter til klientkontoen. Midlene på klientkontoen benyttes utelukkende til å dekke rettsgebyr på vegne av klientene, krone for krone.
7. Her inngår lønnsutgifter til fast ansatte, studentmedarbeidere og vikarer, styrehonorar, feriepengar, forsikring, arbeidsgiveravgift, arbeidsgivers pensjonsinnbetaling med mer.

Lønnsutgifter er den absolutt største utgiftsposten vi har, til tross for at medarbeiderne jobber en betydelig andel gratis. Medarbeiderne lønnes med kr 107,80 per time. På sikt er Jusshjelpa i Nord-Norge avhengige av et noe høyere lønnsnivå med tanke på fremtidig rekruttering. Per i dag er medarbeiderne avhengige av studielån ved siden av inntekten.

I denne posten ligger det største avviket mellom budsjetterte og faktiske utgifter, et avvik på kr 404 170,-. Forklaringen er sammensatt og gis i korte trekk i det følgende.

Det ble budsjettert med kr 80 000,- i vikarmidler, hvor bare kr 7 919,- ble benyttet. Dette er en uforutsigbar post, hvor tanken er at man bør ha en buffer i budsjettet.

I januar til mars var det ikke ansatt daglig leder i fast stilling. Det var studentmedarbeidere med betydelig lavere lønn i stillingen i denne perioden, som har medført en lavere kostnad hva angår lønn og sosiale kostnader i de faste stillingene.

Det er brukt kr 16 763,- mindre på styrehonorar enn budsjettet tilsier og vi har fått noe refusjon for sykepengen uten at det har vært anledning til å leie inn vikar for fraværet.

8. Budsjettet er i realiteten overskredet med drøyt 12 000,-. I oktober 2016 ble det bestilt møtebord, kontorstoler, møtestoler og et skrivebord til totalt kr 35085,-. Dessverre var det lang leveringstid, og varene ble ikke belastet regnskapet før i januar 2017.
9. Budsjettet på kr 15 000,- er satt med hensikt om å bytte ut telefonsystemet til Skype for Business. Vi er nødt til å investere i nye telefonapparater på grunn av at telefonnettet ved UiT Norges arktiske universitet stenger i 2017. Alle skal da på en ny løsning som universitets- og høyskolesektoren innfører over hele landet. Omleggingen har imidlertid tatt lengre tid enn forventet, og telefonapparatene var enda ikke skiftet ved årets slutt.
10. Utgiftene i denne posten er utelukkende trykking av årsrapporten for 2015. Normalt ville vi hatt utgifter til blant annet trykking av brosjyrer i denne posten. Det er et arbeid som ikke har blitt prioritert i 2016, da vi har hatt andre store prosjekter pågående (eksempelvis Fellesseminaret 2016 og diverse nysatsninger innen foredragsvirksomhet, som omtalt tidligere i rapporten.)
11. Jusshjelpa i Nord-Norge budsjetterte ikke med egne utgifter til bøker i 2016. Dette skyldes at vi fortsatt har noen øremerkede midler igjen til formålet, fra Sparebanken Nord-Norge-stiftelsen.
12. Her inngår diverse kostnader forbundet med eksempelvis porto, årsavgift for nettside og andre småting. Samtidig benyttes denne kontoen til å dekke rettsgebyr på vegne av klientene, av midler som kommer inn på klientkontoen. Dermed er ikke alt som fremgår her reelle utgifter, men penger vi har fått inn fra klienter og deretter utbetaler på deres vegne (se merknad 2).
13. Her inngår alle reiser i forbindelse med våre saksinntaksturer / vår oppsøkende virksomhet. Reiseutlegg og diett er medregnet. Det må nevnes at vi planlegger turene slik at medarbeiderne ofte reiser til sine hjemsteder for å gjennomføre saksinntak. Det betyr mindre utgifter til overnatting for Jusshjelpa i Nord-Norge. Utgiftene kunne derfor vært betydelig høyere.
14. Denne posten omfatter alle reiseutlegg, inkl. diett, som ikke gjelder oppsøkende virksomhet.
15. Annonsering av vår oppsøkende virksomhet er nødvendig, på tross av at det er kostbart å kjøpe spalteplass. Likevel har vi holdt oss under budsjett her. Det kan begrunnes med at vi stort sett klarer å forhandle oss frem til gode rabatter på annonseplass, samt at vi aktivt benytter sosiale medier kostnadsfritt til å markedsføre turene.
16. Vi ser forbedringspotensialet hva angår å benytte midler til kunngjøring. Jusshjelpa har som tradisjon å oppnå mest mulig gratis publisitet, ved at vi forsøker å få medieomtale, legger igjen brosjyrer og henger oppslag på ulike steder i landsdelen som vi besøker og lignende. I 2016 oppstod imidlertid «Promoteringsgruppa», som arbeider med hvordan vi kan bli mer synlige. Det er midler til rådighet, som vi antar å benytte etter en nærmere bestemt plan fremover.

17. Potten er i hovedsak ment for fagsamlingene vi har en gang per semester. Fagsamlingen som normalt skulle funnet sted i januar 2016 ble, grunnet vikarer i stillingen som daglig leder, avholdt på enkelt og rimelig vis i våre egne lokaler. Dermed fikk vi ingen utgifter til transport og opphold forbundet med denne samlingen, slik vi normalt ville hatt. Det er også grunnen til at bare halvparten av budsjettet er benyttet.
18. Studentrettshjelpstiltakene er enige om en egenandel på kr 25 000,- til det årlige fellesseminaret. Da vi, som arrangør, ikke visste om vi ville klare å samle inn nok eksterne midler, satt vi i år av kr 10 000,- ekstra. I realiteten benyttet vi imidlertid bare kr 25 000,- av disse. Dette fremgår i eget prosjektrengskap for Fellesseminaret 2016, som finnes hos tiltaket.
19. Se merknad 5.
20. På høsten 2016 ble det besluttet å si opp rammeavtalen om samarbeid mellom Jusshjelpa i Nord-Norge ved UiT Norges arktiske universitet og Law Clinic ved Law Institute of the Northern Arctic Federal University (NArFU). I den forbindelse ble restmidler i prosjektet på kr 14 360,- tilbakebetalt til den eksterne bidragsyteren Barentssekretariatet.

Oppsummerende om regnskapet fra 2016

Betydelig mindre forbruk på lønnsutgifter enn budsjettet, som redegjort for i merknad 7, er hovedgrunnen til at vi ved årets slutt totalt står med et mindre forbruk enn beregnet. Noe av differansen mellom budsjett og resultat, kan også forklares med at Fellesseminaret 2016 går over i regnskapene for tilstøtende år, mens prosjektet i sin helhet er budsjettet på driftsåret 2016.

Sett bort fra lønnsutgifter, utgifter til Fellesseminaret 2016 og tilbakebetaling av restmidler i eksternt prosjekt, hadde Jusshjelpa i Nord-Norge et driftsforbruk på kr 483 108,- i 2016. Budsjettet var på kr 579 000,-, og forbruket er dermed ca. kr 100 000,- under budsjett. Dette kan i hovedsak forklares som i merknadene 8, 9, 10, 15, 16 og 17.

Overordnet om den økonomiske situasjonen ved årsskiftet 2016/2017

Jusshjelpa i Nord-Norge tok med seg et overskudd fra tidligere år på kr 858 597,-. En betydelig del av overskuddet skriver seg fra 2015, som det ble nærmere redegjort for i forrige årsrapport. Resultatregnskapet i 2016 viser et overskudd på kr 238 036,-. Etter 2016 har vi derfor en balanse på totalt kr 1 096 633,-.

Styret påbegynte i 2016 et arbeid med å lage en hensiktsmessig plan for å benytte av overskuddet på tiltak som vil gagne vårt formål. Tanken er å ha en langsiktig og en kortsiktig plan. På den måten vil vi best mulig å kunne fordele pengebruken formålstjenlig, og benytte midler på ulike typer tiltak med ulike tidsperspektiv. De påbegynte planene redegjøres kort for i neste avsnitt.

Planer for målrettede investeringer

Planene er fortsatt på skissestadiet, og en nærmere plan vil bli utformet mer nøyaktig.

Umiddelbare investeringer

Inventar

Her kan først og fremst nevnes de innkjøpene vi allerede har gjort. I flere år har mye av inventaret i kontorlokalene våre vært modent for utskiftning. En betydelig oppgradering av møtebord, møtestoler, kontorstoler, skrivebord med mer er nå gjort. To nye bærbare PC-er er også kjøpt, og ny telefonløsningen bestilt. Møblene kostet nærmere kr 100 000,-, PC-er og telefoner mellom kr 20.000-30.000,-. Dette er betydelige investeringer hvis vi skal se på historikken ved tiltaket.

Kursdeltakelse

Medarbeiderne i faggruppa som jobber med utlendingsrett fattet interesse for å delta på nettverksmøte for rettshjelpsorganisasjoner hos UDI i Oslo. Grunnet økonomisk spillerom hadde vi anledning til å sende tre av medarbeiderne på dette møtet. Turen hadde stor faglig nytteverdi, og den bidro til motivasjon og engasjement blant medarbeiderne. Slik kompetanseheving vil vi lettere kunne gi for våre ansatte, når vi har tilgjengelige midler. Generelt større mulighet for deltakelse på kurs og konferanser kan også gå inn under langsiktige planer. Det vil utvilsomt komme klientene til gode at vi øker vår kunnskap og etterstreber å holde oss oppdatert til enhver tid.

Dataløsning for nettbasert saksinntak

Saksinntakssystemet vi per i dag opererer med via vår nettside ble høsten 2016 overtatt av IT-avdelinga ved UiT Norges arktiske universitet. Vi har fått klare signaler på at dagens system må byttes ut etter hvert, på grunn av at det systemet vi benytter i dag ikke lenger utvikles. Vi påregner derfor visse kostnader forbundet med en ny løsning i løpet av det kommende året, eller senest i løpet av en toårsperiode. Dette er noe vi ønsker velkommen, og er lettet over å ha tilgjengelige midler til.

Langsiktige planer

Medarbeidernes lønn

Medarbeiderne, som er vår viktigste ressurs i drifta, har hatt samme timelønn over mange år. Lønnsutvikling har vært drøftet, men blitt utsatt en rekke ganger. Det er ønskelig å i nærmeste fremtid øke lønnen til medarbeiderne, for å anerkjenne den innsatsen de nedlegger ved tiltaket, som igjen kommer klientene våre til gode. Lønnskostnader er den desidert største utgiften for tiltaket, og en lønnsøkning vil være en investering som gir økte kostnader på lang sikt. Derfor må vi være sikre på at vi har økonomiske rammer til å gå for det, før en økning blir iverksatt. Nå kan det være rom for å satse på en lønnsøkning, og vi antar at det vil bli gjort noe med lønnen det nærmeste året.

Prosjektstillinger / flere saksbehandlere

Da styret i oktober 2016 drøftet hensiktsmessig bruk av overskuddet, kom det forslag om opprettelse av prosjektstillinger og/eller å ansette flere saksbehandlere. Dette er noe som kan komme våre målgrupper til gode ved at vi kan yte mer utstrakt rettshjelp av enda bedre kvalitet. På nåværende tidspunkt har vi ikke noen konkrete planer, men det er et nærliggende tiltak å vurdere dersom både økonomiske og andre forhold ligger til rette for det.

Økt promotering

Jusshjelpa i Nord-Norge har tradisjonelt hatt lite midler til å annonsere tilbudet gjennom kanaler som koster penger. Annonser er kostbare, og det har normalt vært en post vi har kuttet for å spare midler. Nå som promoteringsgruppa er oppe og går, vil det komme løpende ideer og forslag til hvordan vi kan bli mer synlige og nå frem til de som enda ikke kjenner tilbudet vårt. Et konkret forslag, som allerede ligger på bordet, er innkjøp av gensere med logoen vår. Det vil gjøre oss mer synlige og gi medarbeiderne en stolthetsfølelse og identitet når de er uniformert på jobb. Måltrettet annonsering i sosiale medier er også en mulighet for større synlighet. Alt i alt vil vi kunne gi promoteringsgruppen et større spillerom når vi har midler til disposisjon.

30-årsjubileum

I 2018 feirer Jusshjelpa i Nord-Norge 30 år. I den forbindelse er det ønskelig å få til et større faglig arrangement i form av en konferanse, et seminar eller lignende. Vi har begynt å se på mulighetene for å skape blest rundt tiltaket vårt på en sånn måte at det også kan gi positive ringvirkninger senere. Et større arrangement kan koste litt, dersom man for eksempel skal leie et egnet lokale, hyre foredragsholdere på honorar, betale reise og opphold for deltakere i paneldebatt eller lignende.

Bistand til klienter

Tidligere har vi hatt en policy på at alle eksterne utgifter som påløper i en sak, må dekkes av klientene selv. Våre tjenester har selvsagt alltid vært gratis, men det hender at klientene har behov som medfører påløpte kostnader. Et godt eksempel er tolk, som kan være helt nødvendig for at vår hjelp i det hele tatt skal være tilgjengelig for en klient som hverken kan norsk eller engelsk. Fremover vil vi kunne vurdere å dekke slike tjenester for klientene, for å gjøre vårt tilbud tilgjengelig for de som virkelig trenger det.

Budsjett med merforbruk

Generalforsamlingen vedtok i desember 2016 at Jusshjelpa i Nord-Norge for andre år på rad skal budsjettere med et merforbruk. Et slikt budsjett gir større økonomisk spillerom i drifta. Dette er en bevisst handling for å benytte av egenkapitalen ved kontrollert bruk av midler til gjennomtenkte poster. Vi går inn for å følge dette opp i 2017, slik at budsjettet kan ha sin ønskede effekt.

6.4 Arbeidstimer ved Jusshjelpa i Nord-Norge i 2016

Måned	Antall timer jobbet	Antall timer lønnet	Gratis timer	Gratis %
Januar	2206	975	1231	55,80
Februar	2080	1110	970	46,63
Mars	1728	1080	648	37,5
April	1052	1023	29	2,76
Mai	971	979	-8	-0,89
Juni	825	825	0	0
Juli	600	600	0	0
August	1556	720	836	53,73
September	2400	1170	1230	51,25
Oktober	2330	1170	1160	49,79
November	2454	1170	1284	52,32
Desember	585	401	184	31,45
Sum	18787	11223	7564	40,26

Merknader til timetallet

Tabellen viser kun timetall for medarbeidere i saksbehandler- og gruppelederstillinger.

Administrasjonen (daglig leder og kontormedarbeider) arbeider i utgangspunktet ikke gratis, men har tradisjonelt ikke pleid å ta ut lønnet overtid eller overtidstillegg.

I april og mai er det en lavere andel gratisarbeid, grunnet en tid med eksamenspermisjoner der medarbeiderne får mulighet til å avvike inntil to ukers avspasering og én uke ulønnet permisjon.

Andelen gratisarbeid er betydelig høyere ved normal drift enn ved sommerdrift. Medarbeiderne i sommergruppa er ansatt i 100 % stillinger med lønn time for time, og nedlegger derfor liten eller ingen gratis arbeid. Lønna er imidlertid lav, på kr 130,- per time. Sommergruppa har fleksitidsordning, som gir mulighet til å avspasere opparbeidet plusstid i større grad enn det er ved ordinær drift.

Jusshjelpa i Nord-Norge har et ønske om at det skal nedlegges en viss idealistisk innsats per år. Oversikten over viser at medarbeiderne fortsatt bidrar med en høy grad av idealistisk innsats. Så mye som 40 % av arbeidet ved kontoret er frivillig.

Det ulønnede arbeidet er av avgjørende betydning for drifta, med hensyn til å opprettholde forsvarlige driftsperioder. Uten dette idealistiske bidraget fra medarbeiderne, hadde kontoret vært nødt til å stenge driften i lengre perioder. Dette ville helt klart ha gått ut over klientene og kontinuiteten i arbeidet med aktive saker.

Medarbeidernes engasjement og frivillige innsats er indirekte med på å finansiere det offentlige rettshjelpstilbudet. Det er vi selvsagt stolte av. Vi mener også at det gir bidragsyterne våre en desto større grunn til å støtte arbeidet vårt.

Historisk oversikt siden 2010

Her vises en historisk oversikt over gratis arbeid ved tiltaket i årene 2010 – 2016.

Årstall	Timer jobbet	Timer lønnet	Timer gratis	Gratis %
2010	17790	11049	6742	37,9
2011	17333	11124	6209	35,8
2012	17339	11123	6217	35,9
2013	20488	11947	8541	41,7
2014	21858	11756	10102	46,2
2015	17954	10515	7439	42,4
2016	18787	11223	7564	40,3
Gjennomsnitt	18793	11248	7545	40,0

Gratisarbeidet holder en relativt jevn standard, som viser at denne måten å jobbe på er godt innarbeidet i organisasjonen.

Det er viktig å holde timetallet på et visst nivå for å fortsatt kunne håndtere det antallet saker vi har. Samtidig har Jusshjelpa i Nord-Norge et kontinuerlig fokus på å holde arbeidsmengden på et håndterlig nivå for medarbeiderne våre.

7. Medarbeidere ved Jusshjelpa i Nord-Norge i 2016

7.1 Faglig ansvarlig

Universitetslektor Kristine Gullhav Hansen (våren 2016)

Universitetslektor Mats Humberstet (våren og høsten 2016)

Universitetslektor Silje Sandstedt (høsten 2016)

7.2 Daglig leder

Camilla Kristoffersen (t.o.m. 15. januar 2016)

Eve Rødfjell (16. januar – 29. februar 2016)

Eirin Wilhelmsen (f.o.m. 1. mars 2016)

7.3 Kontormedarbeider

Ingvild Lundstrøm

7.4 Studentmedarbeidere

Camilla Kristoffersen (16.01.16 – 29.02.16)

Eve Rødfjell (vår)

John Evgueni Nilsen (vår)

Lisbeth Woll Mortensen (vår)

Silje Renee Bårdsen Semb (vår)

Renaz Horori (vår)

Hanna Blåsmo Aronsen (vår)

Lise Helen Larsen (vår)

Camilla Toften (vår og høst)

Vanja Marie Sigvartsen (vår og høst)

Ragnar Helmersen Aas (vår og høst)

Julie Rydland Antonsen (vår og høst)

Henriette Valan Høyholm (vår og høst)

Susann Jensen Bækken (vår og høst)

Mathilde Morel Daasvatn (vår og høst)

Lisa Iversen Stene (vår og høst)

Ida-Susanne Røstgaard (vår og høst)

Inga Helene Gundersen (vår og høst)

Rebecca Molyneux (vår og høst)

Kristine Shanika Østergård (vår og høst)

Ane Overrein Hegland (vår og høst)

Aleksander Olén Knygh (vår og høst)

Ingerid Prestmoen Bauger (høst)

Arthana Asokumar (høst)

Vetle Skogen (høst)
Hanna Louise Skjerven (høst)
Mats Haugen (høst)
Morten von Häffenbratl Kristiansen (høst)
Cathrine Dokken-Schjøtt (høst)
Helene Marie Trøan Scheffe (høst)
Ane Kolstad Stemre (høst)

Tentativt budsjett for Jusshjelpa i Nord-Norge 2018

Kontokl	Konto	Konto (T)	Avd	Pro	Pro (T)	Budsjett 2018
3	3430	Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	360390	A48009	Tilskudd fra kommuner og fylker	-320 000
3	3440	Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	360390	A48010	Tilskudd fra Samskipnaden	-215 000
3	3980	Bevilgning fra andre departement	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	-2 693 000
3						-3 228 000
5	5001	Faste tilsatte	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	804 000
5	5105	Vikarer	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	50 000
5	5106	Engasjert personale/ekstrahjelp	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	1 650 000
5	5181	Påløpte feriepenger	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	295 000
5	5251	Gruppelivsforsikring	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	2 500
5	5301	Honorar styrer, råd og utvalg	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	54 000
5	5401	Arbeidsgiveravgift av innberettet lønn, honorarer og gruppe	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	179 000
5	5411	Arbeidsgiveravgift av påløpte feriepenger	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	23 500
5	5412	Arbeidsgiveravgift av påløpt pensjonsinnskudd	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	9 500
5	5421	Arbeidsgivers Pensjonsinnskudd SPK	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	120 000
5	5961	Velferdstilskudd	360390	480007	Velferdstiltak	15 000
5	5994	Beverting ved interne møter	360390	480007	Velferdstiltak	20 000
5	5998	Andre personalkostnader	360390	480007	Velferdstiltak	30 000
5						3 252 500
6	6541	Inventar	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	10 000
6	6550	IT- og AV utstyr	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	5 000
6	6560	Telefon og telefaks	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	2 000
6	6795	Kjøp av transporttjenester	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	20 000
6	6801	Kontorrekvisita	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	10 000
6	6821	Trykningsutgifter	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	10 000
6	6839	Annen kunngjøring	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	5 000
6	6839	Kunngjøring oppsøkende virksomhet	360390	480004	Oppsøkende virksomhet	25 000
6	6840	Avis-abonnement	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	10 000
6	6843	Bøker generelt	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	5 000
6	6870	Deltakeravgifter for kurs og seminar, egne ansatte	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	40 000
6	6871	Arrangement av kurs og seminar, egne ansatte	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	60 000
6	6899	Annen kontorkostnad	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	10 000
6						212 000
7	7132	Tjenestereiser ikke oppgavepliktig	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	40 000
7	7132	Tjenestereiser ikke oppgavepliktig	360390	480004	Oppsøkende virksomhet	95 000
7	7151	Diettkostnad, oppgavepliktig	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	8 000
7	7151	Diettkostnad, oppgavepliktig	360390	480004	Oppsøkende virksomhet	11 000
7	7352	Beverting for øvrig	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	3 000
7	7411	Gaver til eksterne	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	3 500
7	7509	Forsikringskostnader	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	13 000
7						173 500
9	9001	Fakultetsinterne tilskudd	360390	480003	Driftsstøtte Det juridiske fakultet	-100 000
9	9129	Diverse tjenester (Advisor, lisens)	360390	480000	Lønn og drift Jusshjelpa	90 000
9						-10 000
						400 000

